

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 72 ◆ Субота, 13 квітня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

ЧАС СЛОВА

ДНІПРО ВПАДАЄ
У ЧОРНЕ МОРЕ.
А ДНІ ВПАДАЄ
СЛОВО? ЧАС —
МАГІЧНА
УБСТАНЦІЯ, ВІН
ВИПРОБУЄ
СЛОВО НА
МІЦНІСТЬ
І ТРИВКІСТЬ, ВІН
ЗВЕРІГАЄ І
ОХОРОНЯЄ ЙОГО.
ЧАС —
ЖОРСТОКА
СУБСТАНЦІЯ.
БУВАЄ І ТАК —
ЦІЛІ СТОСИ
ИЖОК
НАПИСАНО,
А СЛОВА НЕ
ЗАЛИШНЛОСЬ,
ОТОГО, ЩО
ВІДЛЮНЮЄ
В ДІТЯХ,
ПРАПРА-
ПРАВНУХАХ
І НА СТОРОЖІ
ЯКОГО СТОІТЬ
НАРОД.

Фото Олексія
ВАЩЕНКА

(Закінчення на
9-й стор.).

В ЧОРА до Києва прибув генеральний директор Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) Федеріко Майор Сарагоса. У програмі візиту церемонія вручення сертифікату про виконання Софійського собору та Києво-Печерської лаври до списку жовтінної спадщини, поїздка до Чорнобиля.

У другій половині дня відбулася зустріч Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука з Ф. Майором. Під час розмови Л. Кравчук поінформовав високого гостя про прийняття Декларації про державний суверенітет України. На зустрічі обговорювалися питання співробітництва України з ЮНЕСКО.

Докладний заїт про бесіду буде вміщено в наступному номері «Голосу України».

І НА СЛОВАХ, і на практиці Українська РСР підтверджує свою відданість принципам свободи преси і інформації, а також незалежності, плюралізму і різноманітності засобів інформації, заявив, виступаючи на 13-й сесії Комітету ООН по інформації представник Української РСР В. Чорний. Ці принципи відображаються в законі про пресу, який готується. Над його проектом працює Комісія з питань гласності та засобів масової інформації Верховної Ради республіки.

У ГРУЗІЇ триває підготовка до призову нових у внутрішні війська — національну гвардію. Парламент республіки затвердив тимчасово положення про це формування. В документі зазначається, що служба в національній гвардії є священним патріотичним обов'язком громадян Грузії.

Обов'язкову військову службу призовники проходять на території республіки протягом двох років. Ухилення від неї без поважних причин вважатиметься зрадою Республіки Грузія і каратиметься згідно із законом.

Для вищого командного складу національної гвардії встановлено військовий зв'язок, який встановлюється від прийняття у Збройних Силах СРСР, — бригадний генерал, генерал-майор, генерал корпусу, командуючий, головнокомандувач. До речі, до військового зв'язку при звертанні треба буде додати слово «пан».

ЗА СУВЕРЕНІТЕТ І ДОБРОСІДІСТВО

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради
Української РСРГоловний редактор
Сергій
ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного
редактораАнатолій ГОРЛОВ
заступник головного
редактораОлександр
ЕМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент
АН УРСРВолодимир
КРАСНОДЕМСКИЙЛеонід
САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактораБорис
СИДОРЕНКО
заступник головного
редактораАнатолій
СОЛОНСЬКИЙВіталій СУДЯ
відповідальний
секретерЗасновник —
Верховна Рада
Української РСРАдрес редакції:
УРСР, 352047

Київ-47, вул. Наєстрова, 4

Телефони —
не реанімуються
і не повертаютьсяДумки авторів
публікації в «Голосі
України» не завжди
збігаються з точкою
зору редакції.Індекс 60955,
Тираж 166.300.Пародоплата ціна
на рік 10 крб. 80 коп.Газета виходить
5 разів на тиждень.
У вівторок —
на 8 сторінок,
середу, четвер,
п'ятницю та суботу —
на 16 сторінок.

Як уже повідомляла наша газета, відбулася бесіда між Головою Верховної Ради Української РСР Л. Кравчуком і головою фракції ХДС/ХСС у бундестаг Федеративної Республіки Німеччини д-ром А. Дретгером.

На початку бесіди Л. Кравчук змалював гостеві ситуацію у нашій республіці, проблеми, які вирішує Верховна Рада УРСР.

Потім Голова Верховної Ради УРСР докладно зупинився на питанні нового Союзного договору. Нині, підкреслює Л. Кравчук, усі верстви суспільства повинні докласти максимум зусиль, аби виробити такий документ, який визначав би справжній Союз суверенних держав. Україна має бути повноправною і повноправно-но державою і будувати свої відносини з іншими країнами на принципах взаємного суверенітету. Іншого Союзу ми не приймаємо. Якщо б це Союз, де доля народів залежала від інтересів групи людей — центру — то нам це не потрібно. Є нація України, який має свої інтереси. Верховна Рада рес-

публік бачить їх перед собою і саме в плані їх відліку в життя йде до нового Союзного договору. Іншою постановою питання про те, щоб посприяти цим інтересам, то ми цього не зробимо.

Говорячи про проблеми економічного характеру, Л. Кравчук підкреслює, що народне господарство республіки цілком спроможне представити — і гідно представляє — на світовому ринку широку номенклатуру виробів від літаків «Руслан», корабля, заводської техніки до продукції сільського господарства. Але ми — реалісти і добре усвідомлюємо, що для світового ринку а цілому республіка ще не готова. Тому поставили перед собою завдання — використати всі умови, які надає внутрішній ринок, щоб згодом вийти на ринок світовий. Для цього слід змінити характер відносин між республіками і центром: адже нині воно — скоріше силос, ніж діалог. Тому новий Союзний договір має бути таким, щоб не гальмував суверенітет, як це вале було, а розширював і забезпечував його.

У свою чергу, А. Дретгер розповів про проблеми, які вирішує Німеччина після об'єднання своїх земель з ФРН, зупинився на перспективах загальноєвропейського об'єднання в рамках ЄЕС.

Виповідаючи гостеві на його тезу щодо схожості Баварії та України і, відповів, характеру їх відносин з центральною владою, Л. Кравчук зауважив, що тут слід враховувати національний фактор. У Баварії, так само як і в інших землях ФРН, живуть німці, і це — земля німців. А Україна — це земля народів України, Росія — земля росіян. А так — у всіх республіках. Набавляша помилка нашого керівництва — те, що воно не врахувало цього, розпочинаючи перебудову. Україна не державна, а не земля (у розумінні структурного статусу). Ми не вступали проти міжнародної політики, яку провадить М. Горбачов, ми не хочемо розвалити Союз, як дехто вважає. Ми хочемо об'єднатися у новий Союз як незалежна держава, хочемо самі вирішувати свою долю.

Стосовно питання розв'язку українсько-німецьких відносин Л. Кравчук і А. Дретгер погодилися, що не можна жити тільки історією, а слід дивитися в майбутнє. Треба розбудовувати зв'язки, максимально залучаючи до цього процесу і діловий світ Німеччини, що дія би на Україні як у власних інтересах, так і в інтересах республіки.

Під час бесіди були присутні заступник Голови Верховної Ради УРСР В. Гришков, голова комісії Верховної Ради УРСР М. Білолюцький, І. Юхвський, керівник Секретаріату Верховної Ради М. Хоменко, міністр закордонних справ Республіки А. Зленко. Гостя супроводжував Генеральний консул ФРН у Києві Г. Фом Бассейтін.

Тарас ПЕТРИВ,
Володимир САВЦОВ,
спеціальні кореспонденти
«Голосу України».

Фото
Олександра
КЛИМЕНКА.

У постійних комісіях Верховної Ради

НА ПОРЯДКІ ДЕННОМУ — СВОБОДА СОВОІСТІ

Рішуче виражаючи бажання свободи совісті в тієї ж іншій іракській — один з найважливіших показників її цивілізованості та культури. Освоюючи закони, жваво обговорює проект Закону УРСР «Про свободу совісті та релігійні організації» в постійній комісії з питань культури та духовного відродження Верховної Ради УРСР.

Висловлення проголошено під головуванням народного депутата УРСР Зіновія Думи. До

обговорення були залучені також постійні комісії ряду інших комітетів та Рад у справах релігії.

Учасники дискусії зосередили широкій спектр проблем, які має охоплювати «Чотири релігійні організації» Закону. Це, зокрема, взаємодії між релігійними організаціями, конфесіями, співвідношення релігії та політики і т. ін.

Гострі дебати розгорнулися з приводу релігійної освіти в

світських навчальних закладах і дитсадках, захисту прав дітей щодо свободи совісті. Переманити неможливою на ті особливості, що в повсякденному житті під свободою совісті, адекватного, релігійно ставлення людини до релігії чи іншої релігії. При цьому, закликає, на Беруті до уваги міжнародні статистичні дані, зокрема, серед населення республіки майже 10 мільйонів з усіма громадянами суверенної держави повинні гарантувати свободу совісті.

Дякуючи прохоту буди внесено до народу України, чимось задоволення юридичні особливості увагу забезпечити інтереси, перекладеною корисною, виробляються.

Остаточний варіант законопроект буде внесено до другого читання на сесії Верховної Ради УРСР.

Володимир ТЕТЕРУК,
спеціальний кореспондент
«Голосу України».

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ...

Якого ми роду!

«Зелений клин». «Діпрор», Іван Шевченко. А це — сторінки щодня, самодіяльні театри, хорм, ансамблі, клуби привели дітей та окупів, що не забували, якого вони роду.

Це довгождані чомусь вважалося, що компанії поселення українців існують лише за кордоном. З ними підтримувалися хоч якісь зв'язи

ки. Та раптом — такий факт: за даними останньої переписи населення, в різних регіонах нашої країни мешкає майже сім мільйонів українців. І звичайно відомість з них прокидає компліменти.

От і вирішили товариство «Україна» зібрати в Києві представників українських культурно-освітніх організацій, які існують в інших рес-

публіках Радянського Союзу. І вони приїждили до Києва — люди, які ніколи не поривали їх духовних зв'язків з рідним краєм. Випає так зустріти буди традиційним. І хоч небагато товариство «Україна», а чим зможе — допомогати ним: землі, гроші, матеріальні товариства з тим, щоб разом працювати задля нашого національного відродження.

Валентина
ПІНСАЄВКА.

3

Виставки

Генерального штабу Радянської Армії Мойсєєву.

Останнім часом побільша-
ло роботи в азербайджансь-
ких загсах. Багато жителів
республіки прагнуть позбути-
ся зрусифікованих закінчень
своїх прізвищ — «-ов» і
«-єв», помінявши їх на «-за-
де», «-лі» чи «-ліє».

Після того, як в Азербайджані прийнято новий Закон про мову, це вже вважається не зміною прізвища, а виправленням його. Ось чому державне мито, що стягується у таких випадках, дорівнює грою карбованця, а не 50-ти, як при зміні прізвища. [мені] та по батькові.

**ЧОЛОВІКИ,
НЕ ВСЕ ВТРАЧЕНО!**

У киргизському експериментальному Центрі курортології та нетрадиційної медицини «Бейші» створено нове відділення — андрології. Це поні що єдина в республіці служба, яка займається проблемами статевої потенції чоловіка.

Група медиків під час лікування хворих застосовує нетрадиційні методи — голкотерапію, масаж, екстра-сенсоріку, психотерапію, а також фіто- і мануальну терапію.

Недавно завідувачий відділенням побував у Китаї, уклавши довгостроковий договір з фахівцями у цій галузі медицини. Планується також його поїздка до Туреччини.

Раніше зважалося, що лікування статевих розладів у чоловіків — справа виключно лікарів-урологів. Та й зараз багато людей звертають до них, бо не відають про існування андрологів. А ця галузь інтенсивно розвивається і дозволяє виліковувати

ЧИ ПОТРІБНІ ЕСТОНІ КОРОЛЬ?

Так, вважає голова роялістської партії, 34-літній математик і депутат Тартуської міськради К. Кулбюк. Щоправда, гадає він, шансів на створення естонського народівства дуже мало — десь 0,0001 відсотка. Втім, у наш швидкоплинний час і десяти-тисяча частка ймовірності — також шанс.

Але де ж роздобути короля? В Естонії їх ніколи не було. Монархиста і тут все розракували. У короля Швеції є дві дочки і син. Відомо, що шведський трон успадкує принцеса Вікторія. Отже, розмірковує К. Кулбюк і його прихильники, Естонії підходить хронпринц Карл-Філіпп. Зараз йому 12 років, тому він встигне і мову вчити, і одружитися на естонці.

Листа з такою пропозицією роялісти вже надіслали шведському королю. Відповіді, однак, досі не отримали.

(За матеріалами газет)

Гуманітарна допомога

**НА ЗАСАДАХ
ДЕКЛАРАЦІЇ**

об'єднуються двадцять п'ять депутатів міської та обласної Рад Кременчука і створили депутатський клуб у юридичній організації. Членим клубу може стати депутат будь-якого рівня, якщо він підтримує Декларацію про державний суверенітет України.

НАДІЯ ДОКТОРА ФОЛЛЯ

Після Москви і Симферополі Поддєва стала третім містом, де запроваджено унікальну діагностичну ступінь подоскоко організму за методом доктора Р. Фолля. Асоціація лікувальних - оздоровчих закладів «Надія» пропонує широчин вибір немедикаментозних засобів: електропунктурну діагностику, фітотерапію тощо. Лікування проходить амбулаторно, за сучасними індивідуальними підходами.

ТРАДИЦІЙНИЙ АРГУМЕНТ

Таїнів у прихильників єдиного Союзу в Пиратині не було. Тому й невиконаному мітингу вони, як аргумент, використали купак. Переможцю підприємця гаслом: «В єдності — сила».

**600 КАРБОВАНЦІВ
— ЗА АВТОМАТ**

Першим пакуєтом премії, встановленої міською телеграфією, телефонною станцією, став старший лейтенант міліції І. Кікелюк. Він отримав 100 карбованців за затримку двох школярів, які курочили телефон-автомат у селищі Червоний Шлях. Батькам пустули операція обійшлася в 600 карбованців. Прибуток — на користь телефонної станції.

Григорій ГРИНЬ,
власний кореспон-
дент «Голосу Ук-
раїни».

ОТЖЕ, СЛОВО ЗА ЯПОНІЄЮ

«Допомога жертвам катастрофи из ЧАЕС» — так називається благодійна акція японської газетної корпорації «Асахі Шімбун» та Червоного Хреста Японії.

Диянів в Українському товаристві Червоного Хреста відбулася прес-конференція, на якій заступник голови правління Н. Лапко повідомив, що група з чотирьох лікарів Інституту клінічної радіології та шістьох дітей-пациєнтів спеціалізованого диспансеру радіологічного захисту населення, виїхала до Японії.

Представники «Асахі Шімбун» запитали, чи є можливість

буш» відвідали місця найбільшого радіаційного ураження. Вони знайли відомостей. За словами гостей, їхня благодійна акція розвиватиметься успішно, якщо буде зібрано відповідні кошти в Японії. В усьому разі вони докладають до цього зусиль. Адже біда, що спіткала не тільки територію України, а й окремі регіони Білорусії та Росії, може бути ліквідована, коли допомога надходитиме звідусіль.

студент факультету
журналістики Київського
держуніверситету.

ЖИВ У ХОРОМАХ

Оце так! _____ СЕКРЕТАР

Та не простий, а другий Закарпатського обкому партії, Василь Степанович Яремощевець. З приїздом на роботу в область двоповерховий особняк йому перепав за давню усталеною традицією — тут завжди жили друзі. Сестра — сенаторка. Народ мився з позитивом. А ще було вісім

[illegible]

до керівництва КНК УРСР: «проханням допомогти розв'язати проблему. Але столітні захисники народних інтересів відбулися віднісюю. Честь мудрака, видно, і в цих органах — річ не зайва. Залишилося новообраному міськимкомові самому «прискорювати» справу. Зате цими діями в хоромі колишнього секретаря вселася багатодітна сім'я водія Ужгородського АТП І. Медвідя: у складі 8 душ, яка до цього мешкала на 39 квадратних метрах. Новосілля чекалі І. Медвідя.

— Аж не віряться, що це не сон, а дійсність, — схвильовано каже новий господар будинку.

Чесно кажучи, багатьом хто знав описану історію, теж не дуже вірився в її успішний фінал. Це перша така ластівка в Ужгороді. Чи за початкує вона нову погоду? Побачимо. В обласному центрі це чимало хоромів, де на десятих квадратних метрах розкошують «сильні» світі

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Закарпатська область.

ПОВЕРНЕННЯ ДО КА

ВКАЗ ЯКОГО ЧЕКА

Сьогодні у республіці кожні десять хвилин відбувається дорожньо-транспортна пригода, гинуть люди. Щоденно відуть з життя дві дитини, а 20 — стають наліками. Хто в цьому винний?

Минулий рік був важким щодо стану аварійності на автомобільному транспорті України. Внаслідок трагедій на автошляхах горі і біли увійшли в домівки десятки тисяч наших співвітчизників. Судить самі. Якщо ще п'ять років тому річна кількість загинувших у дорожньо-транспортних пригодах ледь перевищувала 6 тисяч, то минулого року на наших дорогах загинуло близько 10 тисяч чоловік, ще 53 тисячі дістали поранення. А це здорові, сповнені сил люди, які могли б принести ще багато користі

Пряка статистика. Сьогодні ті показники, напевно, єдині, за якими ми вже залишилися далеко позаду не тільки розвинутих країн світу. Якщо, скажімо, у США на кожні сто потерпілих в автомобільних пригодах припадає 1,3 загиблих, в Англії — 1,7, у Німеччині — 2,2, у Чехословаччині — 4,5, то на Ук-

Безпека дорожнього руху—

рації 18. тобто у 411 разів більше.

Чим же пояснити такий стрімкий розвиток? Починаючи від Нагірної долини з них — відсутність у нашій республіці як і в країні в цілому, чужих інтересів, а також систем безплатного користування дорожнім рухом. Ми маємо відповідного органу з юридичним і фінансовим повноваженнями, який би займався питаннями регулювання у сфері дорожнього руху проблем. А це — створення організаційних умов, організації дорожнього руху, встановлення належних нормативів безпечної поведінки на вулицях та шляхах, розробка різноманітних перспективних програм стосовно питань безпеки дорожнього руху, встановлення чітких функцій, на нашу думку, має бути покладене на виконавчих створений комітет з питань безпеки дорожнього руху, який би складав уряд республіки.

Ще одна причина, від якої значною мірою залежить стабільності на автомагістралях — це недосконалість чинного законодавства. І головне його перегляд практично не

потребує
затрат. А
Після
ефектив
лише ф
важної
ків, Сві
ленки
адрес
Люд
більш
поруш
нього
рука
каших
допуст
супост
повага
ольно
нег
ципіно
р'я стаю

Що ж
Литви
республ
прийня
ративну
поруше
ного
ривні
в к
ни ста
ніходя
цій шир
кості.
респуб
«Про
кості за
норм та
сяться

РІДНОЮ МОВОЮ | А

Ці Біблії йшли до нас майже рік. Фінансувала їх друкування українська громада в США, а в друкуванні в Кореї. Потім — морями океанамі — до Гамбурга. Звідти автофургонами через Польщу. І, нарешті, тираж у 240 тисяч примірників потрапив на Музейний провулок Києва у Товариство української мови «Прогрес».

Допомогати здійсненню цієї мети всі — польські водії, радянські митники, німецькі прикордонники. Вони брали участь у війсьній обороні (її представники були нападати приміщення для розміщення тиражу в столиці, а також в місто, де знаходилася редакція газети). Коли один з вожнів автомобіля вантажівки був збитий, фургонів забуксував на засніжених вулицях, одразу ж знайшлися юрби бажуючих. Ногом вантажі, розвантажати. Не безплатно — южний просив за роботу Кингу. І оці можного випромінювали світло.

літні товариство, точніше, організація, що мала на меті збагатити вершів, до якого увійшли євангелісти, християнські конфесії, за винятком Української православної церкви, очолюваної митрополитом Мелхіїєм (Григорієм) Семеновим.

— У розмові зі мною, — сказав старший пастор сванетського християнсько-баптистського Духовного голова організації, — митрополит Філарет через «напружені обставини», погодився лише сповістити про створення товариства.

Сьогодні ми маємо можливість доставити Святю Письмів до громадян України радіокомунікаційною мережею. Діагнозу всім тим, хто хоче, щоб Україна вийшла з кризи, що сприяло Вісній Книжці було свідомо подолання всіх проблем сьогоднішнього через «мир і злагоду», закінчить Духовний.

ДМИТРО ДЕСЯТНИКОВ.

Ось а
враніши
«Співг
ми у пр
му нав
відрізня
газинів?
аиходим
обвішан
ми й кл
не повер
шаємо п
за послу
ми у
спання!
четверта
шість п
дату з
і кому п
у таких
ють чай
не пишу
у право

Послу
пом «Н
але й не
ли пр

Виставки

ПОВЕРНЕННЯ ДО КАНОНУ

Архітектор Валентина Бірюнович на власні очі бачила, як руйнувалися наші церкви, гинули йони. Саме тоді виникло нестримне бажання зберегти, зберегти, відновити. І вона вирішила осягнути таємничу реставраційного мистецтва, почала вивчати історію Іконопису, секретні техніки давніх майстрів, багато років присвятила реставрації нашої храмової архітектури.

Пильно вивчаючи іконопис 15, 16, 17 століть, вона переконувалася, що саме в ньому втілювалися вишукані в народі морально-етичні ідеали, високі прагнення добра і свободи, глибокі душевні почуття, поетичні поривання.

Святий Георгій, святий Дмитро, архангел Михаїл — це лемого добра над злом, «Різдво» — золотисто-червона святковість, «Успіння» — символічний білий нолір з насиченим темно-червоним передас м'якості урочистості, «Богоматір» — одухотвореність образу, «Спас нерукотворний» — нанон страждальності, духовної красоти, людності та справедливості. Стиль Валентини Дмитрівни відзначається м'якістю і глибокою емоційним напруженням ілюстративності, асиметричною виразністю вираженням нольових.

Днями в Українському фонді культури відкрилася виставка унікальних ікон В. Бірюнович. Організатор — фірма «Українське мистецтво» при Українському фонді культури.

На замітку: освячення вистави проводить отець Микола Благочинний; «Богоматір».

Фото Михайла ГОЛЯКА (РІФА).

УКАЗ, ЯКОГО ЧЕКАЄМО

Сьогодні у республіці кожні десять хвилин виникає дорожньо-транспортна пригода, гинуть люди. Щоденно ідуть з життя дві дитини, а 20 — стають каліками. Хто в цьому винний?

Минулий рік був важким щодо стану аварійності на автомобільному транспорті України. Внаслідок трагедій на автошляхах горе і біль увійшли в домівни десятків тисяч наших співвітчизників. Судить самі. Якщо це п'ять років тому річна кількість загинув у дорожньо-транспортних пригодах ледь перевищувала 6 тисяч, то минулого року на наших дорогах загинуло близько 10 тисяч чоловік, ще 53 тисячі дістали поранення. А це здорові, сповнені сил люди, які могли б приносити ще багато користі суспільству.

Прка статистика. Сьогодні її позначники, напевно, єдині, за якими ми вже залишили далеко позаду не тільки розвинуті країни світу. Якщо ж, скажімо, у США на кожні сто потерпілих в автомобільних пригодах припадає 1,3 загинув, в Англії — 1,7, у Німеччині — 2,2, у Чехословаччині — 4,5, то на Укр-

Безпека дорожнього руху

раїні — 18, тобто у 4—11 разів більше.

Чим же пояснити такий стан справ? Причини різні. Найголовніша з них — відсутність у нашій республіці, як і в країні в цілому, чіткої, сталої системи безпеки дорожнього руху. Ми не маємо відповідного органу з юридичними і фінансовими повноваженнями, який би займався усім комплексом існуючих у сфері дорожнього руху проблем. А це — створення нормальних дорожніх умов, організація навчання населення нормам безпечної поведінки на вулицях та шляхах, розробка різноманітних перспективних програм стосовно питань дорожнього руху. Виконання цих функцій, на нашу думку, має бути покладене на якнайвищий створений комітет безпеки дорожнього руху у складі уряду республіки.

Ще одна причина, від якої значною мірою залежить стан аварійності на автошляхах. Це — недосконалість чинного у сфері дорожнього руху законодавства. І головне — його перегляд практично не

потребує ніяких фінансових затрат. А те, що сьогоднішні Правила дорожнього руху не єдино в Україні, висвітлює не лише факт існування, але й переважної частини його учасників. Свідченням цьому — численні листи, що надходять на адресу Держспецкі. Люди вимагають прийняття більш жорстких санкцій до порушників Правил дорожнього руху. Бо сьогодні на наших дорогах панують недовіри для цивілізованого суспільства агресивність, неповага один до одного. Особливо неприємно те, що недисциплінованість та безкультура стають нормою.

Що ж робити? Скажімо, у Литві (та й у деяких інших республіках) ще рік тому прийнято Указ про адміністративну відповідальність за порушення Правил дорожнього руху. І це дало позитивні результати.

В кінці 1989 року МВС Литви, враховуючи зростаючий стан аварійності та виходячи з вимог і пропозицій широкого кола громадськості, підготувало проект республіканського Указу «Про посилення відповідальності за порушення правил, норм та стандартів, що відносяться до забезпечення без-

пеки дорожнього руху», у якому передбачено ефективні заходи, здатні поліпшити дисципліну учасників дорожнього руху, зменшити кількість трагедій на шляхах. Однак у розгляді проекту Указу було відмовлено.

Прийняття Декларації про державний суверенітет України сповнило працівників ДАІ МВС УРСР надією, що на решті крита «нерозуміння» зрушить з місця. Групою народних депутатів України проект Указу знову внесено до Президії Верховної Ради УРСР у порядку законодавчої ініціативи. Цього разу за доцільність розгляду та прийняття проекту Указу висловилися міністерства та відомства, які раніше були категорично проти.

Враховуючи складність обстановки з аварійністю на автомобільному транспорті республіки, відкладати цю справу не варто. Вже нинішнього року, згідно з оперативними даними Державтоінспекції, на автошляхах сталося 7431 аварія, де 1445 чоловік загинуло і 7474 дістали поранення.

Всиль ГЕЛЕТКО, заступник начальника відділу УДАІ МВС УРСР, майор міліції.

Віктор СИДОРЕНКО, старший інспектор УДАІ МВС УРСР, капітан міліції.

РІДНОЮ МОВОЮ

Ці Біблії йшли до нас майже рік. Фінансувала їх друкування українська громада в США, а друкували в Кореї. Потім — мормонами — до Гамбурга. Звідти автофургонями через Польщу. І, нарешті, тираж у 240 тисяч примірників потрапив на Музейний провулок Києва у Товариство української мови «Просвіта».

Доломагали здійсненню цієї акції асі — польські водії, радянські митники, німська цивільна оборона (її представники не дали приміщення для розміщення тиражу в столиці, адже він зайняв неабияку площу). Коли один з ажанних автофургонів забусував на засніжених вулицях, одразу ж знайшлася юрба бажаючих його витягти, розвантажити. Не безлатно — кожний просив за роботу Кингу. І очі кожного впрямовували світло.

Можливим це стало тому, що на Україні створилося біб-

лійне товариство, точніше, організаційний комітет цього товариства, до якого увійшли всі християнські конфесії, за винятком Української православної церкви, очолюваної митрополитом Філаретом.

У розмові зі мною, сказав старший пастор євангельських християн-баптистів Яків Духонченко, голова організації, — митрополит Філарет, через «напружені обставини», погодився лише спостерігати за створенням товариства.

Сьогодні ми маємо можливість донести Святе Письмо до громадян України рідною мовою. Дякуємо всім тим, хто допомагав нам, і сподіваємося, що світло Вічної Книги буде сприяти подоланню всіх проблем сьогодення через мир і злагоду, — закінчив Я. Духонченко.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

АЛКОНАВТИ ТА ПОХМЕЛЬТОЛОГИ

Ось вам промова, почута у вранішній черзі за квасом: «Світломрадани, чи живемо ми у правовій державі? І чому наші виверзники не відрізняються від наших магазинів? І звідти, й звідти ми виходимо сердиті, пом'яті й обвішані нехорошими словами й клянємося більше туди не повертатися. Там ми залишаємо гроші за товар, тут — за послуги. Але ж твердемо ми у пропесі природного спання! То за що ж беруть четвертак плюс руб двадцять шість президентського «податку за продаж»? Хто, кого і кому продає? Он за бургом у таких установах вранці двіють чай і каву і на роботу не пишуть. Ні, ми живемо не у правовій державі!»

Послугуючись принципом «і я їм нам не друзі, але й не вороги», ми вирішили проанонсувати виступ

Факт і коментар

анонімію Алконавта. Звернувшись з цим до виноуючого обов'язки начальника Київського медивтерезки № 1 старшого лейтенанта А. РАДЗИВІЛЮКА. До того монологу він поставився, здається, з професійним співчуттям і запросив оглянути свою установу — нолісь зразково-показову, а нині — найубогішу в столиці. У цьому ветхому домі спороти нас вразили навіть не насивнені зранку клієнти, хоч це і сумно. Але ще сумніше — вигляд двох хрихтих німчат, де відпочиває і харчується персонал. Це дві труни, тісні, з низькою стелею. В одній — троє ліжок, застелених точнісінько так, як і для клієнтів, в іншій — столін, кілька різноманітних

ПРО ЦІНИ 3

У зв'язку з численними запитами громадян Рвді Міністрів УРСР подає порівняльну таблицю ціни, і нових роздрібних цін на окремі товари споживання.

Ціни, які діють в республіці з 1 квітня 1991 р.	
у карбованцях	
Хліб, борошно, круп, макарони	
Хліб «Дарницький»	
подовий штучний 820 гр.	0,20
Те ж саме 900 гр.	0,22
Те ж саме 1250 гр.	0,28
Хліб житній московський формовий штучний 500 гр.	0,07
Те ж саме 830 гр.	0,12
Те ж саме 1000 гр.	0,14
Хліб український, формовий і подовий штучний 1000 гр.	0,16
Арнаут київський 940 гр.	0,16
Паланиця українська 1000 гр.	0,28
Батон нарізний 500 гр.	0,22
Булка міська 200 гр.	0,06
Борошно пшеничне вищого сорту 1 кг	0,41
Крупні гречані ядриці 1 сорт 1 кг	0,52
Рис шліфований вищого сорту 1 кг	0,80
Пшоно шліфоване вищого сорту 1 кг	0,28
Макарони звичайні з борошна вищого сорту 1 кг	0,52
М'ясо і м'ясопродукти	
Яловичина 1 категорії 1 сорту 1 кг	1,90
Баранина 1 категорії 1 сорту 1 кг	1,90
Свинина 1 категорії 1 кг	2,00
11 категорії 1 кг	1,80
М'ясо курей патраших 1 категорії, 1 кг	3,20
Ковбаса варена любительська 1 кг	2,80
Ковбаса докторська 1 кг	2,20
Сосиски молочні 1 кг	2,50
Молоко, молочні продукти, яєця	
Молоко незбиране 3,2% жирності розливне 1 літр	0,24
Те ж саме в пакетах 1 літр	0,28
Масло вершкове: селянське вищого сорту 1 кг	3,40
несолоно вищого сорту 1 кг	3,50
Сирні тверді: голландський 45% жирності 1 кг	2,90
російський 1 кг	2,90
український 1 кг	3,10
М'ягкий столовий молочний вищого сорту 1 кг	1,40

* Нові ціни вказані без урахування 5% податку.

ОНОУ

МО

...фінансових
...кінської
...ху не
...немає
...і пере
...ні його
...цього —
...немає
...находять
...спеції,
...підприєм
...ні санкції
...дирекції
...нах паку
...ні цивіліза
...ресивність,
...не одного.
...немає
...та безкул
...рмо.

ОНОАВТИ ТА ДОХМЕЛТОЛОГИ

Факт і коментар

...а, пошту у
...зі за класом:
...ни, чиясь
...уверення
...діл наших
...а, і згідні
...ні, пожеж
...рошини сло
...а більше ту
...а, Тим ми
...а, тут же
...не зверне
...лі природно
...ку не беру
...руб двадц
...ніського «п
...го? Хто, ко
...ні за урор
...а, на твар
...а і на робо
...ни живмо
...а»

...ніх принци
...ма не друж
...ни, ви виріш
...нати виступ

РІДЦІНІ З ОФЦІЙНІХ АЖЕРЕ

У зв'язку з чисельними запитаннями громадян Комітет при Раді Міністрів УРСР подає порівняльну таблицю цін, що ділять раніше, і нових роздрібних цін на окремі товари народного споживання.

Ціна, яка діє на роздрібних цінниках з 1 вересня 1991 р.	Нові ціни	на карбованців і копійок
Хліб, борошно, крупа, макарони		
Хліб «Дарницька»		
половий штучний 820 гр.	0,20	0,48
Те ж саме 800 гр.	0,22	0,52
Те ж саме 1250 гр.	0,28	0,72
Хліб житній московський форми штучний 500 гр.	0,07	0,24
Те ж саме 830 гр.	0,12	0,32
Те ж саме 1000 гр.	0,14	0,48
Хліб український, формувальний і половий штучний 1000 гр.	0,16	0,48
Армат український 940 гр.	0,16	0,52
Паліяний українська 1000 гр.	0,28	1,00
Батон нарізний 500 гр.	0,22	0,60
Булка миска 200 гр.	0,06	0,20
Борошно пшеничне вищого сорту 1 кг	0,41	1,40
Крупи гречані		
яриця I сорту 1 кг	0,52	1,68
Рис шліфований вищого сорту 1 кг	0,80	2,20
Пшоно шліфоване вищого сорту 1 кг	0,28	1,00
Макарони звичайні з борошни вищого сорту 1 кг	0,52	1,60
М'ясо і м'ясопродукти		
Яловичина I категорії I сорту 1 кг	1,90	7,00
Баранина I категорії I сорту 1 кг	1,00	6,00
Свинина I категорії I сорту 1 кг	2,00	5,30
Пі курей нарізаних I категорії, 1 кг	1,80	5,30
3,20	5,60	
Кобася варена любительська 1 кг	2,80	8,40
Кобася докторська 1 кг	2,20	6,60
Сосиски м'ясні 1 кг	2,60	7,50
Молоко, молочні продукти, яєця		
Молоко незбиране, 3,2% жирності вищого сорту 1 літр	0,24	0,50
Те ж саме в пакетах 1 літр	0,28	0,58
Масло вершкове: селянська вищого сорту 1 кг	3,40	8,80
ісоломне вищого сорту 1 кг	3,50	10,00
Сир твердий: голландський 45% жирності I кг	2,90	6,00
росийський I кг	2,90	6,20
український I кг	3,10	6,50
Маргарин столовий молочний I кг	1,40	3,00

* Нові ціни вказані без урахування 5% податку з продажу.

Яєця: дітські I категорії за 10 штук	1,20	2,60
столові I категорії за 10 штук	0,80	1,80
Цукор, сіль, чай		
Цукор-пісок нафінансований ваговий 1 кг	0,78	2,00
Олія соняшникова рафінована 1 кг	1,60	3,40
Чай чорний блайовий вищого сорту 1 кг	9,60	18,00
Непродовольчі товари		
Стегнелі бавовняні ширини 100 см 1 метр	1,12	3,00
Тяжіння костюмна «Рафа» (шерсть—34%) ширини 152 см, лага I м—253 гр 1 метр	12,80	30,60
Тяжіння для шкільної форми (шерсть—30%) ширини 152 см, лага I м—310 гр 1 метр	8,00	33,00
Ковдра в клітинку (шерсть—30%), розмір 140х205 см 1 шт.	17,00	54,00
Майка чоловіча з бавовняної пряжі 1 шт.	1,34	4,70
Памочок жіночий з бавовняної пряжі 1 шт.	0,70	3,00
Шкарпетки чоловічі еластичні I пара	1,40	1,40
Джемпер чоловічий з шерстяної пряжі 1 шт.	34,00	78,00
Костюм чоловічий з напішверстною тканиною 1 шт.	107,00	245,00
Сорочка чоловіча з уривками з бавовняного попліну 1 шт.	8,60	16,50
Турбін жіночий на поплітрової шовкової I пара	18,00	24,50
Полуботинки чоловічі на поплітрової шовкової I пара	19,00	25,00
Джемпер дитячий з шерстяної пряжі (38 розмір) 1 шт.	12,50	59,00
Колготки дитячі бавовняні I шт.	1,60	4,50
Плаття 38 розміру з шерстяної тканини (шкіфова форма) 1 шт.	12,00	62,00
Полуботинки з шовкової на поплітрової шовкової I пара	8,50	21,50
Машини швейна премострочна I шт.	67,00	125,00
Зшити шкільні I шт.	0,02	0,12
Коліски дитячі модель КЗ-01-74 складна I шт.	47,00	94,00
модель КК-23-82 I шт.	68,00	136,00
Диван ліжко I шт.	188,00	346,00
Приймальні порошок «Лотос» I кг	1,00	1,60
Холодильники «Саратов» I шт.	250,00	430,00
Сенсатор «Славутич» колоровий, трубка 61 см I шт.	755,00	1160,00
Ціна за 1 кусок		
72% 350 гр.	0,27	0,75
Дитяче (без обгорток) 200 гр.	0,27	0,70
Те ж саме 100 гр.	0,14	0,35
смієне (без обгорток) 200 гр.	0,21	0,60
холодне (без обгорток) 100 гр.	0,14	0,37
сунічне (без обгорток) 200 гр.	0,24	0,63
квіткове (в обгорток) 100 гр.	0,14	0,45
баніє (без обгорток) 100 гр.	0,10	0,33
Міло «Зелений бір» група «Енстрас» (в обгорток) 150 гр.	0,80	1,30

...ли з заступником
...дальніми
...макського
...порядку
...ВВС
...Білий
...мажором
...О. ЗАР
...ЦЕМ та
...начальником
...підрозділу
...УВС
...відповідальною
...О. ДУДАРЕМ.
...Отримали
...цікливо
...У Ленінграді
...5 мільйонів
...населення
...1 21
...року, є
...29 мільйонів
...У Києві,
...де майже
...3 мільйонів
...14 районів
...належить
...до 6 спеціальних,
...У Києві
...на танку
...кількість
...одна чверть
...мажорів
...Комуністичні
...послуги
...подорожували
...отже, рентабельність
...ула.
...Прототип
...першого
...танку
...спецмембрана
...Києва
...підбрала
...на тисячу
...адекватних
...більше,
...ніж у
...відповідно
...марталі
...тоту, Гуманов.
...Там,
...але це
...обертається
...для
...спецмембрани
...тільки
...збит
...кани
...В один
...кінець
...в середньому
...в 45
...карбованців,
...і сам
...ці
...платити
...привадило.
...28.
...Міжово.

Рада Міністрів колись передасть виконавчому праву самостійно встановлювати суму штрафів за порушення правил. Поки це лише одні з найбільш установа не варто чекати прямої відповіді. У цьому році, як і в минулому, в Україні зробили великий крок: підняли кошти на придбання спецмембрани, яку ще шість машин. Це відбудеться довго, а от з нових машинишми — глибоко. Десять літ тому вже стояв фундамент на Новоазарівській. Але він достатньо швидко організується. Про перспективи — не чути. «Хоч куку туркестанський намет і сам їх став, де знаєш», — каже майор Збіччя. У дурні інтерв'ювання №1 ми запитали мільйонів: чи вистить міньє не в магієліє сплатити або підірвати цю установа? Він похитав головою: ні. Але в очах його, як і в очах інших, кришиться динаміт. І я сам ці підірвав. Аби це тільки допомогло.

Христофор ГРУША.
Фото Михайла САЧКА.

ПОПРАВКА

У номері «Голосу України» від 12 квітня 1991 року у статті про аварію на станції метрополітену УРСР, народному депутаті УРСР Віталію Ганіч було допущено помилки:

- 1) у трамвайі збоїли трайні колеса, замість сідла, яке є державним органом, слід читати «як є господарем»;
- 2) у другому абзаці чотирьох рядків слід читати: «нішчиривши, об'єднаних Міністерством транспорту, промислово-машинної автомобільного і міського електротранспорту»;

ПОГОДА

13 та 14 квітня на більшість частин території розлукині опадів не передбачається. Лише у південних областях 13 квітня очікується проміжний невеликий дощ. Вітер змінний, напівпівнічний, 3—8 метрів за секунду. Температури адяч 12—18, уночі 2—8 градусів тепла.

По Києву та області, адяч, 13 квітня, без опадів. Вітер північно-східний, 5—8 метрів за секунду. Температури 13—18 градусів тепла.

(Продовження.
Початок на 3-й стор.)

народу. Це просто спільна
робота з врахуванням і по-
важанням того, що робиться

НА ЗВ'ЯЗКУ ВСЯ КРАЇНА

(Закінчення. Початок на З-Я і 6-8 стор.)

Тепер про ціни. Більшість виласнялася про те, що ціни занадто високі. Називалися конкретні приклади, скажімо, у сфері послуг. Обурює, що гроші, які йдуть зараз до сфери побуту, зовсім не позначаються на підвищенні рівня життя тих людей, які там працюють.

Далі. Ставлять питання, чого раптом в нормативі були одні проценти, а зараз ціни зросли набагато більше. І ціна питанням займався сьогодні зранку, мав

розмову з багатьма областими, зокрема, Києвом, з Малишевським Григорієм Дмитровичем, головою Київської міської Ради. І мені наводили надзвичайно прикрі приклади. Скажімо, таке підприємство, як «Київка». Державний підприємство, яке коштує для підприємства в межах 40 карбованців. Зараз собівартість 90 карбованців. Директор прийшла, докинула у магазин, а він там коштує 180 карбованців. Виласня запитання, на який пластані збільшилася ціна взагалі? Тобто тут є перебіра. І підкреслюю: дехто відчує,

що є можливість покінчити, пограти руки.

Є інформація, що навіть народні депутати всіх рівнів ходять по підприємствах і агітують: давайте страйкувати. Колись ці ж народні депутати виступали за те, щоб їти до ринкової економіки, і назвали це, що сумніваюся, консерватизмом. Зараз, коли вже до цього ринку стає вже, використовують ситуацію іншого боку, мовля, давайте підтримуємо народ до страйків. Є недоречності з цінами, є помил-

ки, але ж не можна бути такими непослудними.

Сьогодні я мав розмову з прем'єром нашим Віктором Павлюком Фокієм. Ми домовилися, що ми сьогодні ж утворимо Інспекційну групу, Інспекцію по контролю за цінами. Мав розмову і з Комітетом по цінах, з деякими керівниками, домовилися, що ми будемо систематично проводити контрольні аналізи, і людей, які свідомо порушують нормативні документи, будуть знімати з роботи. І будемо називати прізвища тих, хто хоче в цей

складний для народу час використати ситуацію в небагатовидних цілах.

Переконався, що така форма зв'язків з людьми потрібна, і ми будемо її вдосконалювати, регулярно проводити. На все почуте буде відповідна реакція. Будуть відповіді доручення. Бо люди не побачили терміну оцінки. Десь якісь бюрократи зв'язують працівників те, що сьогодні можна вирішити, аби людям цей складний час не вніс додаткових клопотів.

14 КВІТНЯ — ДЕНЬ ВІЙСЬК ПРОТИПОВІТЯНОЇ ОБОРОНИ

У КАЗАРМАХ КАДЕТСЬКОГО КОРПУСУ

Напередодні свого професійного свята командувачі і політвідділи Київської академії протиповітряної оборони Сухопутних військ ім. Маршала Радянського Союзу Васильєвського запросили в гості велику групу журналістів.

Знакомство з «кузницею» кадрів для протиповітряної оборони Сухопутних військ, що розмістилася в колишніх казармах кадетського корпусу, почалося з музею. Експозиція демонструє, як розвивався ППО наших Збройних Сил. Від тридцятих років гармати конструкції О. Лендера на возиках з кіньми до грізного самохідного комплексу, потужність двигуна якого — 1000 киловатт.

У класах для підготовки офіцерів військ ППО — царство електроніки і автоматики. Автоматизовані робочі

місця, дисплеї, ЕОМ для моделювання варіантів бою. Сучасна військова техніка вимагає високої професійної підготовки. Випускники академії мають дивлячись суміжних спеціальностей: прапорщиків, операторів ЕОМ, інженерів-експлуатаційників.

Будні академії, а тут працюють десять доторів і сто підтримки кадетів, і сто багато роблять не тільки для підготовки офіцерів ППО, а й для народного господарства країни. Це роботи для Міністерства зв'язку, розробки по телефонізації рухомого складу залізничного транспорту, літаків та пароплавів.

Генерали й офіцери, що супроводжували журналістів, показуючи військову техніку, підкреслювали її переваги над аналогічними зразками західних країн. Наприклад, комплекс ППО «Оса» розповів асистент начальника

академії по науковій роботі генерал-лейтенант Олександр, у тричотири рази ефективніший за французький «Ролан». Стрільбу таким комплексом після зупинки починає майже миттєво. Оскільки того, він автоматом може долати висоту перешкоди, має високу прохідність. Обслуговують його лише кілька чоловік.

Не меншому з гостей сподобалося ідеологічне значення академії. У коридорах можна прочитати, наприклад, такі гасла: «Современная война требует всесторонне развитого человеческого материала. Ленин», «КПСС делает все для того, чтобы Вооруженные Силы были готовы в любой момент дать сокрушительный отпор империалистическому агрессору».

Взагалі, відчувалося, що наші любі люди цілком хотіли продемонструвати свою позитивність. І його дивно багато. Очевидно, що навчальна робота, дисципліна, порядок тут на належному рівні. Але мов на пресконференції мови зашла про низьку безлатентність нашої військової техніки під мас війни в зоні Перської затоки, коли горювало про необхідність професіоналізації армії, про «відлітну» у війську, про участь армійських підрозділів у спробах насильницького повстання конституційних органів влади у Північній, контраргументи військових мали дуже блідий вигляд. Виявляється, відсотки загібів від «відлітних» юнків у війську військ менші, ніж у західних арміях, техніка, наша не справлялася в армії Хусейна через низьку професійну підготовку кадрів, у Військо ніхто нікого такими не чинив, а всі ті жертви, похоро — то фальшивий спектакль «Саудієт». Різко негативне ставлення у командувачів академії і до ідеї створення національних армій.

І все ж у військах ППО робиться дуже багато для того, щоб небо над країною справді було на замку. А недоліки мають лише в тих, хто не працює. Отож, з вами!

Валентин ЛАВРУШЕНКО,
військовий експерт «Голосу України».

Фото
Микола КОЗЛОВСЬКОГО.

Прес-конференція

ЗАКОН ПОЧИНАЄТЬСЯ З МІНІСТРА

Закон починається з міністра. Сприяття бунувало, як теза відразу ж була відома в кінці — міністр вищої і середньої спеціальної освіти республіки В. Пархоменко протягом кількох місяців оволодів українською мовою і тепер викладає як справжній державний мук.

У Київському інженерно-будівельному інституті викладає всіх предметів на підготовчому відділенні в іншій школі рош відється українською мовою. А ще рік тому в одному з технічних спеціальних вузів тут була знак протесту зашляхила аудиторію, коли викладач почав читати лекцію з фізики українською мовою, і цілу групу вчилися сам Іваненки, Петренко, Салоденко...

Якщо в 1989 році вступили істоти до наших навчальних закладів українською мовою складало 17 тисяч абитуриєнтів, то в минулому — 23. А Київський державний університет імені Т. Шевченка прийняв категоричне рішення: всі, хто мешкає на території України і вивчає українську мову, незалежно від школи, яку закінчив, при вступі до КДУ складають екзамен з української мови.

Власне, щого констатують розпочалися прес-конференція в Міністерстві вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, яка ставила за мету розглянути впродовження Закону про мови в Українській РСР у системі вищої і середньої спеціальної освіти.

Почути всі успіхи й досягнення, антологію цифр та аргументи невтішні. Добре, — кажуть тежкарі, — ми «українізуємося», але дайте нам нові підручники, посібники, самоучителі...

Протягом минулого року переважно галузеві словники української мови, крім того, — відповідала Віталій Козак, завідуючий навчально-методичним кабінетом вищої освіти. У наступному плануємо видати ще 350 навчальних посібників.

Даруйте, — репліка за залу, — але ж вони калікуваті! «Сурикони» викладачі відговорюють і погублюють студентів, а потім спеціалізації? А де ж перекладачі? Де літературознавці? Де стилісти?

Не є, — як кажуть у Львові, і шперу тек немає. Всіх інгритівна «Ангеліку», яка виходить у різних видавництвах тисячами ти-

ражами. Тим часом на університетському довіднику для вступників до вузів паперу немає. Бачте, влади, яка може повернути цей папір на найкращі потреби, дедалі меншає, — цитує першого заступника міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР Леоніда Кашенка. А співробітник одного підприємства підручника на двадцять п'ять аркушів — 35-40 карбованців.

Чому з наступного навчального року ми не можемо розпочати викладання всіх предметів українською мовою хоча б на перших курсах? Це запитання викликало на найгострішу дискусію.

Ситуація, яка склалася у вузах, впливає на навчання у школах. Наприклад, блін як половина шкіль Києва мають офіційний український статус, але українською мовою навчаються лише 25 відсотків дітей. Чому? Тому що невідливо, немає потреби, батьки не бачать перспектив, а думка Олександра Нукіна, депутата Київської Ради народних депутатів.

На Україні немає загальноосвітніх російських шкіль, каталітських чи французьких. А є школи з російською мовою викладання, каталітською, французькою, де навчаються тисячі українців. І поки ці уні в громадянських нові республіки, вони повинні вивчати державну мову. Бачте, в кожному вузі має бути кафедра української, де кожен викладач має пройти перепідготовку курсів вивчення української мови, так розуміє професор Київського держуніверситету Петро Кононенко.

Ще один момент. Очевидно, Україна, яка проголосила Декларацію про державний суверенітет, мала б полати по своїй міжнародній зобов'язаності. П'ять послідків мають починати свої відкриття України з вивчення на підготовчому відділенні й української мови також. А при філологічному факультеті КДУ має поряд з відділенням «руської мови» відділення «української мови і літератури». Існувати і відділення «українська мова й іншоєзика». Тим більше, що через шкільні, мімаузичні перешкоди не в суомні міністерством саме з приводу своїх міжнародних прав.

Катерина КИЇДРАС,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

НЕ ЗАМАНИВЕ СЛОВО «СВОБОДА»

У бюлетені Міжнародного Інституту преси «ШІ ріпорт» опубліковано «Огляд свободи» його зі скороченнями.

1990 рік був роком, коли демократія і свобода у багатьох країнах зробили два кроки вперед, а політичність прийняли крок назад.

Всім відомо, що в Радянському Союзі багато речей в дефіциті. Проте це більше не стосується новин, номентацій і різноманітностей преси. Країна, в якій нокування ланка, звичайно, цемента, цукру, сталі, м'яса, де надлишок інформації, інколи суперечливої, стає ознакою розпаду цієї системи.

Економічний вододіл між Радянським Союзом і Заходом, можливо, і зростає, але засоби масової інформації — до останнього часу монотонні і прибічники статус-кво — яляють собою чудовий експонат. Не буде перебільшення сказати, що заповнені радянські газети нині нагадують, ніж їх побратимів у Франції, Італії або Сполучених Штатах. Щоправда, багато з них зовнішню все ще нагадують лондонські партійні органи минулих років. Але це пояснюється не стільки наказами зверху, скільки друкарськими методами і версткою, які вноєнялися протягом поколінь.

Згадаймо хоча б декілька подій 1990 року. Довгоочікуваний Закон про пресу, прийнятий парламентом, скнявав Гололівт — орган державної цензури. Хоч комуністична партія все ще має Політбюро, але в ній більше немає впливового керівника з ідеологією, щоб закінчити до порядку будинку редакторів. Навіть періодичні нотатки Президента Горбачова засобом інформації за їх безвідповідальності пропущаються повз вуха.

У проанції, щоправда, місцеві керівники партії і КДБ навіть не знали, що відбувається в країні. Але для центральної преси єдині офіційні стримуючі моменти ті ж самі, які можна зустріти по всьому світу: заборона друкувати державні секрети, розголошувати расову і етнічну ворожнечу та закінчити до масштабу по

валения існуючого державного ладу.

А в іншому майже все можна друкувати. З'явилися перші явні політичні карнавання. Так само, як і оголошення. Відомі своїм пуританізмом, засоби масової інформації починають серйозно обговорювати сексуальні проблеми. Губиються табу на повідомлення про особисте життя радянських керівників. Найбільшій газеті публікують серйозні політичні аналізи і нарис по діях, що були неможливі всього 12 місяців назад. Газети ведуть кампанії проти всього, в тому числі й одна проти одної.

Висвітлення міжнародного життя, тривалий час закриті від різних вітрів гласності, також починає надолужувати упушене. Чесно висвітлюється і обговорюється крах східноєвропейської імперії, що завершилася об'єднанням Німеччини. Ми нічого не чули б про кризу у Перській затоці до того часу, поки Кремль не прийняв рішення. Тепер навіть номентарно з'являються обговорення дилем Мінска щодо свого колишнього союзника, таного, й Ірак.

Проте у свободі багато аспектів, і радянські редактори визнають, що не всі вони зручні. Перехід до ринку означає, що їм доведеться протягом місяців або навіть років вирішувати, жаліючи економічні проблеми, для наближених видань чи пообіляти можуть стати фатальними. І це більш проблематичне питання, ніж їх доводитися вирішувати, — це долати нестачу паперу і друкарської фарби.

Можливо існувати ризик повного політичного і економічного краху, що вистігне реставрації авторитарного режиму, який скасує сьогоднішню свободу, але такий ризик з'являється не так часто. Після духовного відродження перших літ Горбачова загрозою радянській пресі може бути тільки ринок.

Рада Безпечки ООН оголосила про офіційне закінчення війни в регіоні Персидської затоки, прийнявши до відома обличчю Іраку виплатити воєнні репарации та ліквідувати зброю масового знищення. Рішення про постійне припинення воєни уступило в силу вчора, після того, як голова Ради Безпечки, інститут Радю База-пак.

Висловлюючи несприятливі критичні умови та бреху хатки догоришуть становища сотень тисяч єврейських біженців, які перебувають на кордоні Іраку з Туреччиною та Іраном. Як зазначає представник турецького уряду, допер являють загалом понад 2 тисячі курдів. Тим часом, незважаючи на застеряження з боку Сполучених Штатів, іракські війська здійснюють напад на біженців в Північному Іраку, але були відбиті силами єврейських повстанців.

Державний секретар США Бейкер провів розмови з Дамаском з єврейським президентом Асадом, під час яких обговорювалися нові американські ініціати щодо мирного врегулювання становища в Близькому Сході. Про результати переговорів не повідомляється. Однак єврейські прес-агенти повідомляють, що Сірі надзвичайно скляжимо міжнародно, але в регіональній мирній конференції, як того бажає Ізраїль.

З Дамаска безвізвітні відвідали до Женеви, де зустрініться з міністром закордонних справ Йорданії.

ЖОДНОГО ЛІСТА БЕЗ ВІДПОВІДІ

ЯК АНАЛІЗУЮТЬ У ФРАНЦІЇ КОРЕСПОНДЕНЦІВ, ЩО НАДХОДИТЬ НА ІМ'Я ПРЕЗИДЕНТА

Хто у Франції одержує найбільш від усіх листів? Ні, це не член не «Міжнародної або популярної спілки». За найбільшою щоденної кореспонденції ось уже багато років «рекорд» належить президенту Французької Республіки Франсуа Міттеранові. Щоденно глава французького уряду одержує приблизно тисячу листів тільки від приватних осіб, не нахучив вже про різні послання офіційних партій, підприємств. Тільки торік офіційно зареєстровано 262009 листів, які надійшли в Елісейський палац — традиційний паризький резиденцію французького президента.

Листи від громадян — справа досить серйозна, вважають у Елісейському палаці. Цією повністю займається 80 чоловік. З 1983 року вона повністю компютеризована. Багато листів потрапляє в «електронну м'яку» ЕОМ, вони стають приводом для різних демаршів на державному рівні.

Жоден з листів громадян на ім'я президента не залишається без відповіді, стверджує керівник поштової служби Мішель Енок. Адже мова йде про престиж і авторитет глави держави.

Щокаже, що здебільшого частина листів — приблизно 80 відсотків — різноманітні прохання, висловлення підтримки президенту, але щоденно приходить і десяток послань з критикою і нездоволенням. Така явалява деталі на початку вісімдесятих років, коли опити гро

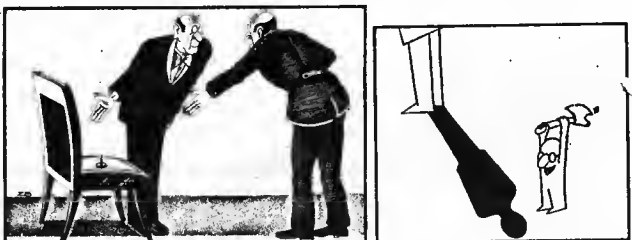
мадської думки реєстрували «пів» несприятливості Франсуа Міттерана, він одержує значно більше послань підтримки і солідарності, ніж зараз, коли його популярність, судячи з тих же опитів, досягла найвищого рівня за майже десятилітній період президентства.

Сучасний рівень обладнання відділу листів канцелярії президента дозволяє скласти приблизно сто «типових відповідей» на прохання і клопотання. Проте, як підкреслює М. Енок, це аж ніяк не виключає «індивідуальності» відповідей. Але прохання раз на місяць, під час кризи в Персидській затоці це було частіше — раз на тижень. М. Енок отує спеціальну чотиритисямкову підбірку листів, яку подає на ознайомлення главі держави. Це вже наразі проблеми, які виникають рішення президента. Скажімо, зараз — це питання про зростаючі бої в Ізраїлі, певні труднощі для Ізраїлю в одержанні там званих соціальних квартир, нерішучість літ органів юстиції.

Щомісячно приблизно 40 відповідей на листи підписують особисто Міттеран. Але характерно, таке установлене правило — він не ставить свого підпису під відповіддю, а замість цього підписує своє ім'я. Це означає особисте прохання. Очевидно, для того, щоб не вирізняти окремо якогось громадянина, адже президент Французької Республіки, як це нещадно розповсюджено Франсуа Міттеран, є президентом «всіх французів».

Виктор ХРЕНОВ.

Посміхніться

Без сніл.

Малюнок з журналі «Бже» (Югославія), «Група» (Румунія).

Інформ-шоу

ПОКАРАЛІ ПОРУШНИКІВ

Лише дев'ять років знадобилося Віденському муніципалітету, щоб перетворити місто в одну з найчистіших, зрозумілих столиць. Так, викиди в повітря двоюрідних сірків заборонено майже в сім разів. Цього власної досконалості закладає унаслідок природоохоронного законодавства. Лише за перші чотири роки проведено майже тисячу перевірок на всі території області. Найбільш поширеними фактами порушення екологічних норм, аналізів чотирьох 345 порушень притягнуто до суду. Частину з них закінчили різні строки уявлення, решта ж відбулася штрафами

в розмірі до річного доходу, але, звичайно, сплатили з власної кишені.

ГРАБІЖНИКІВ ІЗ ЗАХОДУ

Правоохоронні органи колишньої НДР вперше стримували різноманітними пограбування банків, ощадних кас та поштових відділень, яких було один місяць сталося більше, ніж за всі 40 років історії країни. Причина? Введення єдиної валюти на всі території об'єднаної Німеччини. Грабіжники-астролери із західних районів діють зухвало і професійно. Користуються слабкою охороною місцевих поліції і відсутністю сучас-

ної сигналізації, вони без особливих ліполивт «беруть касу», а від потім легко відходять на потужних лімузингах, зашифрованих поліцейській «Ладі» далеко позад.

МАЙЖЕ ЯК ЛЮДИНА

Мавлені, який створено в дослідницькій лабораторії Ветеринарного Інституту в США, подібний до людини не тільки зовні — він має температуру тіла, дискусюється потім, рухає кінцівками. Керує ним двома-макетом, а призначений «світучий чоловік» для випробування захисних коштів в екстремальних умовах.

МЕТАЛ — СУПУТИНИК НАСИЛСТВА

Працівники одного з анжонських заводів Гонконга дійшли висновку, що концентрація заліза у волості споживає в їзні багатого мешка, ніж у волості тих, хто схильний до насильства. Автори відкриття вважають, що їхні дослідження допоможуть у профілактиці злочинів.

ПРИЖИЖАЙТЕ, ВО, МОЖЕ, ВІ ТУТ ВОСТАНЕ

«Майбутнє потепління на планеті загрожуватиме насильством островам», — таку сенсацію розпочала свою інфор-

маційну програму 36-й канал американського телебачення. Вчені у зв'язку з цим повідомляють, що така трагедія може трапитися протягом сорока років через відсутність контролю за використанням фреону, який спотворює озоновий шар атмосфери. Такі процеси призведуть до підняття рівня океану на 30 сантиметрів. Цього достатньо, щоб затопило Мальдівські острови.

Унікальна природа привертає увагу численних туристів. Мавлені — асальний курортний центр. До послуг гостей — пляжі, відпочинкові заклади. Та чи довго застанеся «раювати» чарівною натукою забільшаних 453 квадратних кілометрів?

ЧАС СЛОВА

Сьогодні час поклав письменників на майдан, в авлюдні площі, залі засідань. Сьогодні представники красного письменства — депутати, меріаики різноманітних громадських формувань, засновники нових партій. Вони ініціатори численних суспільних акцій мавсерда. А ще вони, відсунувши власні рукописи, аншуть проекти законів, відозви, програм, проекти.

Люди прислухаються до мудрого, анажманого саова Олеса Гончара, огнистх філософських інвектиі Миколи Вігнановського, Дмитра Павличка. Люди, засиджані буденщиною, все ж знаходять час, щоб прийти на зустріч з Рудером Чичавакою — поетом, перекладачем, відомим критиком, представником сонячної Грузії у нас на Україні, щоб ознайомитися з книжками Миколи Рабого.

І все ж погодитесь, як мало часу у нас завшишасться дав поезії. Хоча вона нас все-таки знаходить. І залишається з нами. Як залишилась з нами промизавка і світа поезія покійного Василя Моруги, акня трагічно загинув у травні минулого року.

Шкода, що наші діти лише зрідка звертаються до просвітських книжок Дмитра Білуса та Василя Довжана. Але, коли звертаються то одразу світліють їхні обличчя і душі.

Адже все-таки час мавсердний. Він розвиває все по своїх місцях. І наші письменники знову повернуться до своїх рукописів, бо ми чекаємо на їхні книги, які нестигуть нам прозріння — непагне, боівське, але таке необхідне і сподіане.

Важко бачитися з відстані.

У нас є відстані, світлі неізмінна — Дніпро, акни спокійно і вавчико котять свої хвилі.

З його неспинного ланну — наша пісня, наше саова.

Наталя ДЮБЕНКО

Фото Олеса ВАЩЕНКА

достатку. Закони з'явилися, а механізми їх впровадження відсутні. Підхоплювало шахтарів до підпису дій і сповзання на позиції, які існували до 1985 року.

Чому повністю не виконувалися сумнівнісна 608 постанови союзового уряду? Уряд давав і не виконав головних обіцянок — не дав шахтарям економічної самостійності. Ціна на вугілля зросла, але все це пішло на покриття технологічно необхідних лісомаєтерів, металу, обладнання, оптові ціни на які збільшилися у два-три рази. До особистого ж гаманця шахтарів відсотків мало що потрапило. А хіба не озлоблюють людей тяганина з пенсійним питанням, невконтрактний вимог про коректування рівня зарплати згідно з індексом зростання ціни.

У 1989 році шахтарі просили уряд про вихідний день у неділю. Це єдиний день, коли всі сім'ї збираються разом. Хіба це не впливає на криміногенну обстановку в регіоні, виховання дітей, зрешті решт, на інтелектуальний розвиток робітників. Але всі і інші там.

Одне слово, чотири пункти постанови, які вважають усі шахтарі, з якими мені довелося розмовляти — 1 ліп, 1 прав, 1 центристі, — зависли в повітрі. А тим часом, вони продовжували постійно ризикувати життям, постійно порушуючи техніку безпеки, пішли під землю. Хіба не мають права люди, чия професія за рівнем смертності стоїть на першому місці і чия праця є надзвичайно необхідною суспільству, вимагати від уряду виконання того, що він пообіцяв?

Щоправда, за організацією гоку шахтарям треба було підійти до страйку більш продумано. Спочатку ж хотіли вони страйкувати хвилею. Збитки для країни були б великі.

На цей аргумент вони висказали свій: а чому уряд відмакує від нас, уряд відмакує від мук? Чому В. Павлов навідріз відмакує від весті перерою? Невже уряд не розуміє, що терпів може утримати? Сильні ж бо можна говорити «за» чакать те ще тришки?

Можливо, виявляючи твердість, керівні ешелони нашої країни знають, що лідери страйкового руху, висунуті в липні 1989 року, втратили свій вплив на маси. На багатьох шахтах страйковим загрозі вже не діє. У шахтарського руху немає своєї трибуни — газети, тому доводилося використовувати існуючу певна інформаційна блокада.

Між іншим, і зараз існує відраз Донецького страйкового від мас. Значна частина страйкувальних шахтарів не знає про його існування. Причому, уряд відмовляв у вирішенні багатьох питань, то жку треба застосовувати тактичний прийом? Не мають вони чіткої картини щодо того, з яких шахт і на які підприємства надходить вугілля. А це ж необхідно для відновлення маневру у провадженні страйку. Не визначили і не визначать питань, пов'язаних з роботою конських баскетболістів, через яких час вони можуть зупинитися. Одне слово, все здебільшого робиться по-члалевськи. А хлопці у страйковій масі, менш задовольні, з претензіями на політику.

У 1989 році шахтарі повністю відмакувалися від будь-яких політичних вимог. Минув бо якийсь півтора року. Багатьох активістів

страйкового руху було обрано народними депутатами різних рівнів. Здавалося б, тепер вони можуть істотно впливати на політику району, міста, області, республіки.

— А ми відчули, — розповідає народний депутат, член президії Донецької міськради Б. Колесников, — що нічого не можемо вважати, що стали заложниками існуючої системи і незабаром з нас зроблять хлопчиків для бінти.

Мовляв, це вони у високому візні, це вони довели країну до ручки. А насправді ж місцеві Раді, на мою думку, не мають реальної влади і не можуть нічого зробити. Єдине, що можуть мої колеги-депутати, — дещо пом'якшити гостроту ситуації. Шахтарі зробили свій внесок: причина їхніх бід не в діяльності директора, містра чи секретаря обкому, а в політичній системі в цілому.

Я сказав мені співголова Донецького страйкового комітету М. Кринов, що шахтарі однозначно вважають, що тільки конкретні дії в політичній системі країни зможуть істотно вплинути на поліпшення життя народу. Зараз політичні вимоги страйкарів висунули на перше місце. Які вони?

Виставка. Президента, розпуск Верховної Ради СРСР і З'їзду народних депутатів СРСР, передача влади Раді конфедерації суверенних держав, надання конституційного характеру Декларції про державний суверенітет України.

Хто буде

наставником!

Наведу один, можливо, на перший погляд, і незначний факт. Коли я був у страйковій, туди прийшла сім'я Ємочан, районного секретаря з дружиною. Ні, вони не шахтарі, Землероби. Працюють у радгоспі «Спартак», мають шестеро дітей. Хлопці стали фермерами. Придбали трактори, а от одержати 100 гектарів землі — зась.

Ємочани не одразу приїхали до шахтарів. Спочатку вони обіймали пороги, слухали, радивалися, обійшлися. Навіть написали листа своєму народному депутату СРСР Кучеренку. Але результати ніяких. Тоді вони й пішли шукати правди у страйковому. Він став останньою їхньою надією. Завуяку, що подобі «холоди» не перешкодило, Занепадає, страйковиків не вирішати, проблема цих фермерів. Хоча б тому, що їм поки що не до цього.

Але сам факт досить-таки промовистий. І ось що я маю на увазі. Згадаймо політичний давності, коли зароджувався Рух. Як тільки утвердилось його осередок, туди одразу потяглися зі своїм обрамленням скряжники, несправедливо ображені, ущемлені, приречені на долю, а то й просто саблезубі нападники на людей. Вони там шукали правди, захисту, допомоги. Я зовсім далекий від думки, що усім їм допомогли. Облість випадків, коли просто неможливо зробити

Але зневіра частини суспільства з одних структур, яким тоді належала влада — в партії і маріонеткових Рад, надала політичній силі іншим структурам — Рухом. І що з цього вийшло? А то, що маємо сьогодні. Саме з цієї політичної течії, яка стала на підвраті антикомуністичній лівій, вийшло кілька нових партій. Згоден, сьогодні вони ще не такі впливові, як КПРС. А завтра? Хто не

кі заперечити, що ідеї партії оволодівають розумом більшої й більшої частини людей. Чи, може, я помилюся?

Як би там не було, але повернувшись з Донбасу у глибоко переконаним, що вже сьогодні шахтарські осередки з більшістю своїх перемог на позиціях антикому, містичних, або, виваючи термінологією гірників, антиКПРСів. Це те, що ми будемо жити. Реальність. Поверне в мою ширість і відверість, доріг опоненти. Я сам хвав у Донецьку з іншою думкою.

Для підтвердження лише один факт з благополучної історії імені О. Заска, яка не страйкує. Радівське-періодична партійна організація Компартії України складалася тут із 1450 чоловік. Зараз залишилося біля чотирьох тисяч. Тут хоч і не можна знаходитися на території підприємства, а на інших шахтах рішенням трудових колективів їх вважали вивезеними за територію.

Тає чи не помічаєте ви, що історія не дещо повторюється? Але є й деякі істотні відмінності. Якщо до осередків Руху потягалися люди, ображені на побутовому рівні, то в страйковому пішли вже інші скряжники, з іншими загальними проблемами — економічними, політичними. Хоча є й такі, які протестують проти своїх звичайних зарплат. Але несприятливою встановленою межею — род тощо. Що поробиш, людям і це болить.

Але зміни в суспільстві, зрушення в соціально-політичній та економічній частині країни висунули більш вагомі проблеми, які вже зачіпають інтереси не окремих осіб, а цілих груп чи навіть цілих населення. Ці скряжники, зневірившись у всіх і всім, йдуть до останньої інстанції — страйковим, вбачаючи в них реальну силу.

Питання тепер у тому, якого воле ставе, чи нова політична сила — страйковий рух? Куди він поверне? До кого прихилиться? Які нові політичні сили зачепляють? На кого почне спиратися, коли політичні питання в цьому русі стануть домінуючими, основними?

Але сьогодні де-факто страйковий рух не є ні простим, ні безладним шкварським вимогом за шмат хліба. Страйковий рух — це політична сила. Реальність, з якою треба рахуватися і уряд, і парламент. Правда, сила ця молода. А отже, не досвідчена. Щоб комуністична недовіданість, молодість, завдяки скляються до наставництва. Питання в тому, хто стане наставником...

Фото
Олександра
ГЛЯДЕЛОВА.

Демонстрація сили чи вибух відчаю!..

Втрата наслідок
страйків можуть
бути непереможними.

Сьогодні
шахтарські
середовища
перебувають
на позиціях анти-
комуністичних.

Страйкомівці, як
одні, відповідають,
що будуть стояти
до кінця. Доки
вони не матимуть
гарантії
неоторканності,
не зупиняться.

Кайданів
централізму за
одні день.
Використовували ж їх
десятиліттями.
Усім зараз уже
смакується.
Смакується. Але
добувати його
треба з
найменшими
втратами.

Григорій Андрійович Колісник — відомий письменник, якого зазвичай цікавили глибокі і складні пласти української історії. Про що бупа його дилеми «Осії Гоголя» і «Прелюдія Гоголя»? Про аспектський масштаб геніальної особистості? Так. Але і про землю, яка породила генія, — про Україну, її історичну стезю. Отже, засвітлилась, чайною занвклила, громом козачої пори озалася Україна а образі адигого письменника.

Ряд інших неорідних, неорідних постатей української літератури такої ознаки до наших часів у романах Григорія Копісника — Петро Іллічовський, Максим Запівник, Іван Голта, Петро Сагайдачний, Іван Мазепа, Паоло Пулюбо, Савва Чалік. Та й Григорія Копісника складає, напевно, філософським навантаженням, неорідності. Кожен роман чи повість письменника — це новий пророк у тежу. А наголошувати йому його творчості — історія народу, процес, які призводили наш народ до трагічних перепадів і потягів.

Непростою була і доля самого письменника. Розсклані аже набравші а друкарні два його твори, капічки-перепічки інші публікації — кедремке оно цензурк робило саюю чорну справу. І все ж танк саме Григорій Колісник пішовк тому очолкв партію письменників.

— Почнемо нашу розмову, Григорію Андрійовичу, з того, що у ці дні доволі часто можна почути в письменницькому середовищі: чи потрібна згадати Свілька письменників України? Адже в багатьох країнах нічого водібного немає, і від того важіше не повторять література.

— Не належу до тих все-
зизайок, які беззастережно
просторікують що завгодно.
Тож буду триматись у на-
шій розмові тих берегів, які
встиг звідати, працюючи в
літературі майже три десят-
ки років.

Отже, перепишу себе знову й знову; чи мені, як писемнику? Спілки заваділи? Навіщо? Ні. Жодного не було! У часи моїх гірких випробувань (я потрапив у «чорні списки», і мої твори не друкували сім років) я ходив до Спілки, і Павло Загребельний чи Анатолій Мороз вселяло підбадьорювальне, докладали певних зусиль, щоб якось допомогти.

А щодо інших країн, то чи треба завжди оглядатися на них? Мабуть, краще жити

— Отже, ви прихильні того, щоб Спілка залишала са. А на яких зсвадах во-
винні будуватися її майбутні
відносини з Москаєю? Адже
чимало українських письмен-
ників виступають за повну
незалежність республікан

Очевидно, на гідність на рязних. Навчаючись в Москві, живучи там понад п'ять років, я надивився на насильства, вандали, що в годилися в Україні, почасти незалежності СІУ. Це всім правдами й неправдами прожитокувалися в сиренні «представників українського народу», щоб таляти заданих, од яких залишав новий говорар дорослі кордон. Це вони історію, нрчаль полюбод до «старшої сирі». Не подобиши про повноту історичного обличчя уяву, з усієї історії нашого древнього народу затилили єдине — **нашки** разом

гадати людям про те, що Микола Гоголь з козацького роду, чистий українець. Що Мазепа, прослукавши російському царю вірою та правдою поїзд дав десятків літ, врешті робить одчайдушну спробу обстояти більш прогресивний спосіб організації людей – збереження республіканського правління, протиставивши його монархії, себто усадкуванню власної тини чи іншими з царської фамиліі...

Ніхто так, як росіяни, не
читає своїх письменників.
Ніхто так не цнить їх. І ро-
сійські письменники завжди
справджують любов до них.
Отак який і стається, що
у нас все ще «Поєма про
море», а у них — «Проща-
ня с Матерію! Або ось...
«Смерть зоветься Енгель-
хен» Ладіслава Мнячка. Або
повідь «Какаду» Ілмса.
В українській літературі?
Сто п'ятдесят видань одного

Обстоюючи свої права на мову, культуру, справедливі економічні відносини, не гріх бути поруч, бути в орбіті цього вродливого і його прихильця. Історія, яка не втрачає свого значення, понад тисячу літ. Пам'ятаючи, що все путне родиться у третьому коліні. Від Чингіз-Хана — онука Батия! Від першого князя Золотої Орди — онука Сава Чалия. Від безпідпального Фюрера — молодячого усміхненого Руста, котрому якогось дня заманулося намістити свій армизація твердого і принахити свій літак на Красній площі. Виторкує одне, не створює умови для іншого — дає надію на перемогу в реаліза-

— Будь-яка проголошена незалежність без фінансового забезпечення — то тільки добрі наміри. І не більше. Вочевидь, вам не личить стояти з простягнутою рукою перед центром, щоб він дав можливість тому чи іншому українському письменнику поїхати на творчість. А це ж не новий, добрий фі-

— Згадаю розповідь Ірини Вільде про те, як «хлопці» узали її в Париж. Воячеські загубились у вирі паризьких вулиць, Даріа Дмитрівна майже усе відрадженина просиділа в номері готелю... Мабуть, такі поїздки мусять відбуватися часно, коли їх можеш і хочеш. Я не відїздив нікуди. Валюта, гроші... Знаєте, єдине, що належить людині,

— це час! Не думаю, щоб Спілка письменників України колись стояла з простягнутою рукою перед центром. Я тримав у руках звіт про зарубіжні поїздки українських письменників — їх стількі! Правда, якби дехто з «правдолюбів», «голів відродження» не проштовхував за кордон десяток разів, письменників би видизило у стільки ж разів більше.

— То, мабуть, їде а сві-
ті немає чогось подібного:
за продані за кордовом кни-
ги українських письменни-
ків, деякого одразу в Москві!

— Де знаю, кажу знаю. Де ні — такі не знаю. А втім, поодинокий приклад українська книга в Торонто сповіщала про іові надходження: Штененко, Колісник, Стецьмак, Збанацький, Іванчук... Відповідно і ціна в доларах — 13.50; 6.50; 4.95; 6.95 та 5.50. Але скласти географію наших доларових надбаві мені так само непрості, як ніколи зрозуміти космоміч злетя Гоголя. Ціную по пам'яті: «Завтра в сьмь часов совершится странное явление: земля сидит на дыму».

— Григорію Андрійовичу, знаю вашу давню любов до творів Микола Васильовича. «Записки сумнівешдшого» справді вражаючі. Але особисто мені не дає спокою ця конфронтація, що чимраз інтенсивніше нагадує про себе у письменницькому середовищі. Це, по суті, ще один відступна спроба поділити нас усіх на «праведних» і «грішних», на «лівих» і «правих», від чого завжди страждає

айський народ. Чи не во- парт
відмовитися від взаємних таюю
нувань і спільними зу- не п
лами будувати демокра- датн
и, суверенну Україну? під
І належить робити її ді- якни
котн

[illegible][illegible]

переступать границы. Но в то же время, как и любая другая организация, структура которой не имеет жестких рамок, «Демократия» имеет свои принципы, по которым она строит свою работу. А это, если так можно выразиться, ее философия. Мы считаем, что демократия — это не столько форма организации, сколько способ общения с людьми. Мы считаем, что демократия — это не столько форма организации, сколько способ общения с людьми. Мы считаем, что демократия — это не столько форма организации, сколько способ общения с людьми.

анациї, в якій комуністів
льшше половина, до секре-
рариату (а тутувало два-
дцять чоловік) не введено
кодиного письмецького з парт-
ного. Ба, більш того, на
жних зборах не було задано
кодиного роману, по-
двоєм. На жаль, на
сь на що спромо-
вись вчорніш і новобрані
пекунари. Захопились полі-
тичними, керівники Кпі-
нської письменницької органі-
зації втратали інтерес до лі-
тератури, а референти... Не
можу подати наміри бібліо-
текарів, які не мали потреби
нашого зворотної нех-
чати.

Запитуйте, що, коли спро-
мобу об'єднати ряди? Вони
давано об'єднані і вже давано

ких установ Києва. У щирості, як і в таланті, йому не відмовиш. Тим паче, що вступивши ані у партію комуністів не так

ких установ Києва. У щирості, як і в таланті, йому не відмовиш. Тим паче, що вступив він у партію комуністів не так давно, на зорі перебудови.

З якими думками і надіями підходить Григорій Кюлісник до X з'їзду письменників України? Про це веде з ним розмову спеціальний кореспондент «Голосу України».

про те, що Миколайчук розуміє. Що уживався російською та правдиво, як і в таланті, йому не відмовиш. Тим паче, що вступив він у партію комуністів не так давно, на зорі перебудови.

Згадаю розповідь Ірини Вільде про те, як «хлопці» узяли її в Париж. Боячись загубитись у вирі паризьких вулиць, Дарина Дмитрівна майже усе відраділася, що потрапила в номери готелю... Мабути, такі поїздки мусять відбуватися вчасно, коли їх можемо і хочеш. Я не виїздив нікуди. Валюта, гроші? Знаєте, єдине, що належить людині, — це час! Не думаю, щоб Спілка письменників України колись стояла з простягнутою рукою перед центром. Я тримав у руках звіт про зарубіжні поїздки українських письменників — їх стильні Правда, якби дехто з «правдолюбів», «голів відродження» не проїхався за кордон десятком разів, письменників би виїздило у стильні ж разів більше.

— То, мабути, ніде в світі немає чогось подібного: зв'язок з кордоном книг українських письменників валюта осідає в Москві.

— Де знаю, кажу знаю. Де ні — так не знаю. А втім, поодинокі приклади українська книга в Торонто поспівчала про нові надходження: Штеменко, Колісник, Стельмах, Збанацький, Іваничук... Відповідно і ціна в доларах — 13,50; 6,50; 4,95; 6,95 та 5,50. Але скласти географію наших доларових надбавок мені так само не просто, як іколи зрозуміти космічні злеті Гоголя. Цітую по пам'яті: «Завтра ввечері часовище страшного явлення: земля сядет калуну».

— Григорію Андрійовичу, знаю вашу давню любов до творів Миколи Васильовича. «Записки сумасшедшего» справді вражають. Але особисто мені не дає спокою ота конфронтація, що чимраз виразніше нагадує про себе у письменницькому середовищі. Це, по суті, ще одна підступна спроба поділити нас усіх на «праведних» і «грішних», на «лівих» і «правих», від чого завжди страждав

український народ. Чи не пора відмовитись від взаємних звинувачень і спільними зусиллями будувати демократичну, суверенну Україну? Як і належить робити її дітям.

— Колись Леонід Кравчук запросив мене взяти участь у нараді з питань культури. Проти прізвищ її учасників стояли «заслужені» і «народні», лауреати таких та інших премій. Проти мого імені стояло скромне — письменник і тоді я подумав: хіба і ми не здобули обличчя й долю людей? Або хіба в справі мого життя, загалом у літературі письменник — це не верховне звання? Ось цими днями Раймонд Паулс сказав про відому митця Латвії від подібної градації... Не знаю, коли відмовимось ми і чи взагалі відмовимось? Та й чи можемо відмовитись? Якщо моє голодне дитинство закарбувало навік «головоколос», то ось нещодавно я мав нагоду відчуття появи нового радянського поняття — «голова відродження». А здійміть-ко з такої новації знача. І що ж зостанеться? Думаю, ший, як ніколи, потрібні зовнішні одні. Без них багатом стане ой як незатишно! Не говоримо від імені усіх дітей України — скажу про свій творчий доробок. Написав кілька романів, повістей та оповідань. Чи виникла потреба переписування якогось із творів? Теж ні. Тож усе свідоме життя я в міру моїх скромних сил і таланту, трудився на відродження. Прийшов на кінострічку імені Довженка і був вражений відсутністю мовної культури. Не лише української, російської також. Не змовчав. Це тут, у Києві, мені сказав учений секретар інституту, який очолював Віталій Шелест, закарпатець Ласло: «Тн похож на негра... В Києве... з українським язиком». І що ж? А нічого. Зоставався собою. І день у день робив свою справу. І коли настала нова доба оновлення, перебудова, мені не було потреби ламати себе, перебудовуватись.

— Комуністи відносять свої організаційні структури в Київській письменницькій організації. А що, коли за партійним принципом спробують об'єднати свої ідеї, скажімо, письменники, які належать до Демократичної партії України, і зажадають приміщення під спільним дахом? Якщо буде на це ваша реакція?

— Найперш, будемо чесними «Демократів» щойно міг зриси в Будинку кіно кожний, хто цього побажав. Потлумлення здавалося б, найменшартишних норм на звітно-виборчих зборах Київської організації було таким різким, що на своєму віку нічого подібного не бачив. Навіть тоді, коли нас загнали в «чорні списки», в узишниця чи призводили до поступового втрачання фахового інтересу. Щоб не говорити багато, наведу лиш один факт. При кадровому складі Київської письменницької організації, в якій комуністів більше половини, до секретаріату (а туди увійшло дванадцять чоловік) не введено жодного письменника з партійним. Ба, більш того, на цих зборах не було згаданого жодного роману, повісті чи поеми. Накар політичного есе — ось на що спромоглись вчорашні і новообрані секретарі. Захопились політикуванням, керівники Київської письменницької організації втратили інтерес до літератури, а референти... Не було подано навіть бібліографічної довідки про доробок кожного творчого чеху.

Запитуєте, що, коли спробують об'єднати ряди? Воки давно об'єднані. І вже давно

партком письменницьких установ Києва вивільнив велике приміщення для того, щоб дати можливість збиратися під спільним дахом будь-яким об'єднанням і партіям, котрі, як і ми, працюють на літературу, на відродження, на народ.

— Ми добре знаємо, як нелегко молодому провізку чи поету (я вже не кажу про критика або драматурга) прийти до читача з першою книжкою. Нерідко це літературне «побачення» розтягується на роки. А творчі відрадіження, думки у будинку творчості, зрештою, можливість стати членом житлового кооперативу — все це також відстається молодим у тяжких муках. Щоб якийсь допомогти їм, при Київській письменницькій організації кілька років тому створили об'єднання молодих письменників, а провед лька вечорів молоді поспільно з «Нью-Йоркською групою» українських поетів почало видавати альманах «Світло»... Але цього сьогодні, в умовах «радянського ринку», явно замало. Чи переймається партком долею молодих авторів — надії нашої літератури? І чим він може їм реально допомогти?

— Справді, найважче початківцю. Чому? Бо письменників молодих і старих не було. Або письменник відбувся, письменник є — або його немає. Іноді, як то було з Гоголем, початковий письменник носить «корич в груди», а рядки сті в на папері... дьки б руками розвести. Кожен мусить своє витерпіти. Я ходив у журнал «Жовтень» (тепер «Дзвін»). — Прям ред.) до «жовтеньського» року, а м пішов до Ірини Вільде. — перший свій друкований рядок побачив у... Василя Болшака, тодішнього редактора журналу «Дніпро». Думаю, Спілка письменників України не додала від себе молодим ускладнюючих начал. Навіки, роздає стипендії, підтримує, де може. Але ж природа людська відома: так і до ліні крок! П'ять чи й сім років «молодий» не злазить з трибун, розповідає про свій перехід від першої — до другої книги, яка, що не роби, не з'являється...

Чи хвилює партком доля молодих? Звичайно. Мірмо пуг талановитих і уністів, драматургів, сценістів, критиків — про роботащих і вічних. Вже й сьогодні маємо деякі можливості, а ще більше планує й вітлює у життя ЦК Компартії України. Буде нова редакція для художнього слова. Буде літературна премія. Але те, що в цивілізованих народів цінилося й ціниться, поміж деякого з нас і сьогодні вже є — глибокі знання, розуміння алхімії виборювання неглибокого художнього слова. Ми за ту фаховість, за високий професіоналізм, коли молодість, ця швидкоплинна гостя, не грає ролі. Та найдревніша з людських професій, яка доконачно потребує молодості, має назву цілком одиноким...

— Півроку тому під опікується хрилом ЦК Компартії України відбулися всеукраїнські збори письменників-комуністів. Не бракувало на них і різних політичних лозунгів і звинувачень на адресу своїх опонентів... Та чи варто дити письменників за партійною належністю, зводити нові ідеологічні барикади, коли до кінця не розібрані вчорашні? Чи потрібно влаштовувати сучасне «полювання на відьом», коли кожний митець повинен передовсім служити Правді, Честі, Добру...

— Люблю вас на слові. Протягом своєї келегкої письменницької праці я ка-

мався робити саме останнє, і тільки сьогодні ви адресуйте мені свої запитання. Що вас насамперед цікавить у моїй особі: письменник чи секретар парткому?

— І те, й інше. Бо кожна особистість — це завжди цілісність.

— Стаж моєї партійної роботи мізерний — лише півроку. І цілком може статися, що я бездарний секретар. Знаєте, скільки їх було, талановитих секретарів, у СП України до мене? Згадаймо тільки живих: Богдан Чалний, Борн Олійник... Мені було б простіше, якби я хотів бути схожим на когось із них. А то ж ні. Було б краще, якби поточне життя навкруж кожного з нас було не таям, менш цікавим. І цього не далось... Отак і входить: колегально наш партком спрямує свою роботу на те, щоб письменнику жилось привільно, щоб замість митингування та словесної еквілібристики він писав статті і книги. Але, шукаючи шляхів для консолідації, не можемо припуститися і банального для деякого — капітуляції... Зрештою, мушу сприйняти закиди: в наших рядах не все так, як того хочеться і мені самому. Партія змінюється. На краще. А для цього потрібен Час. Всеукраїнські збори письменників-комуністів відіграли певну консолідуючу роль. І сьогодні, напередодні X з'їзду письменників України, я молю Бога, щоб не довелося нам, не готуючи, провондти другі подібні збори. А що не вдалося перші? У цьому, мабути, найбільше моєї вини.

— Ваш виступ, наскільки знаю, учасників зборів не до слухали до кінця. Почалися викрики з місць, тупотіння ногами...

— Що було — те було. Я виступав першим. Було обумовлено, що на виступ — десять хвилин. Але я не вклався у цей час. Та правду кажу, все, що не робиться, усе до кращого. Не дослухали, то прочитали. Повний текст мого виступу недовзі опублікувала «Радянська Українка» під заголовком «Народу — повнокровну сучасну літературу».

— Партком ще донедавна виступав і в ролі карального органу, коли виключав з партії письменників, коли щедро навішували ярлики на окремих літераторів, які не сприймали систему, що хотіла з митців зробити своїх підручників.

Сьогодні ми прагнемо відновити справедливість стосовно тих імен, які були незаслужено вилучені з рідної нашої літератури. Згадаймо хоча б Миколу Руденка чи Віктора Некрасова. Ось і цими днями Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» в першому читанні. А чи робляться якісь конкретні кроки на шляху до з'ясування істини і правди парткомом, який ви очолюєте?

— Можу сказати напевно: ні я, ні мої товариші не плетуть сіті для «полювання на відьом» чи навіть самого Диявола. Водночас, як і всі інші письменники, все це сподіваємось вполучати перо з крила Пави, яким напишемо своє, ще небачене і нечуване, живе і трепетне сотворіння — художній твір. Для цього — наше життя. У цьому наша професія, яна інколи має здатність доторкатися до вічності. Тож усе інше, все суєтне і дрібне, відмітаємо. Бо ж знову — вкотре уже — попереду зажеврило наше національне відродження.

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

УКРАЇНСКА ЛОЯЛЬНА-АКТУАЛЬНА

Якось перебудем в дарованих штахях. Даровану пісню заспіваєм зрання. Та прославим долю дарованим словом. Оспівав волю свою гонорово. Ласкою зігріти сини наші й доці. Маєм більше їх, ніж в тринадцятім році. Електронних пампок, що світять не тьмяно, тракторів, комбайнів — більше незрівняно. Праці найчорніші будемо радін, бараболю їстн — аби мир на світі. Бараболю з дустом, капусту з нитратом — тіпкін б за городом не бажув реектор. Воржені наші, гопоси іржааі, брешуть, мов не мвем апасної держаан. Скажемо-відкажем гнівю: цур аам, пек вамі! Як нема держави, то є держбалека. І вожді конвейер — у Дніпропетроаську. Й запасні столиці — в Харкові, Котоваську. Не маєм окремих ми проблем сьогодні.

СПІВА

ХОЧ МА НАПИСА

Не маєм потреб У Фронті Наро

УКРАЇНСЬКА ПРОТИРАДІАЦІЯ

Вкрут реактора, щоб ми не мер. Нам порада м з Мінатоменерг. Тупу-тупу-тупу-тупу, у допюньки ппю. Постараємся т оптимізму зедд. Задпа оптимізм, ще й патріотизм, подивляємо на через паяну пр. Досить непогані призма та нам може, навіть — те зна? — ще від Чингісха. Вкрут реактора, шаровари — не Кінохроніко, якщо є потреба. Призма та пре. Призма та не. Може, права

ПАРАДОКС

Із життєвої ни

Нещодавно зателефонував мені з телебачення. Повідомили, що група ентузіастів вирішила розшукати залишки пам'ятника княгині Ользі, спорудженого 1911 року на телерішній площі Каїна. Ну, думаю, справедливість нарешті перемаже! Сильніш років чекалі цього друзі, прихильники творчості Івана Петровича Кавалерідзе.

З'явився Іван Кавалерідзе на світ 14 квітня 1887 року на хуторі генерала Ладанського (с. Новопетрівка) на Полтавщині. Його дід, грузинський князь, одного з ватажків руху за незалежність свого народу, продав в кріпацтво. Народився Іван, можна сказати, в сорочці. Щастливо хлопцеві на талант і працездатність. Навчався в петербурзькій Академії мистецтв, практикувався у визначного паризького скульптора Аронсона. Тоді й познайомився з Роденом. Великий майстер танок доклав рук і душі для розвитку здібностей юнака. Завжди повторював: «Сильно Видно, що талант, але треба працювати, працювати...».

Шунав своє самовираження у багатьох видах мистецтва, що давало йому розширене, багатогранне бачення одного й того ж предмета. Самобутнім пошуком власної інтонації, оригінальними виражальними засобами познавчелі фільм і Кавалерідзе «Злива», «Перекоп», «Колішівина», «Прометей». «Наталка Полтавка», «Поява», «Григорій Сковорода». Приваблюють насамперед багатотонний фольклорний матеріал та колоритні народні образи.

Та й сам він був постаттю дуже колоритною. Чимало бачив, пережив, зустрічався з багатьма цікавими людьми. Навчався у Київському художньому училищі, Іван сидів за одією партією зі своїм ровесником Сашком. І ось нолі пізніше молодий скульптор Іван Кавалерідзе приїхав, щоб продовжити навчання, у Францію, Париж тільки й говорив про його ко-

линього Олександрівськ, вивис то, «Саломея». Було вич запл Федора і рити і портрет. Терпляче ючн за скульпто закінчен правлять глнці. З'являється на тлі. Коли перебував стерна кіл. Ного веч лоса товч письменн ячів. По- революці лтарів тах, щоб ми рука вітром од на ж віч нано відя ними лоса не носил краватики володіли розповідн тн, сперс во, жіноч в його у молоді л революцій кий, Кр ші.

4 вересні відкрити Оль лоса кіл тн проєк святой н ку духу церковни реніт автн силн на служите. ся надто лось над нчим а формці лн. Вдал фігуру з закопали даменту чості І. Вражє тридцяті мжноро.

ЧЕТВЕР

18 квітня

ПРОГРАМА УТ

- 7.30 Відеобонус «Ранкова мозаїка» (гімнастика, музика, поезія, «Твоє хоро», музика, цирк, погода).
- 9.00 Фізкультхвилюнок «Шайн»
- 9.40 Документальна кінопрограма
- 10.35 Шпільний екран, 9 кл. «Кіношкола» література, Марко Вовчок, Стоїрний сад, таємниці
- 11.05 Українські мелодії
- 11.40 Шпільний екран, 10 кл. Російська література, А. Чехов, «Відчужений сад»
- 12.10 Художній фільм із субтитрами «Презумпція невинності»
- 18.00 Новини
- 18.10 Для дітей, «Веселка»
- 18.35 Республіканська фізкультурно-спортивна школа. Боротьба, дзюдо, мотобокс та інші види спорту
- 17.05 Прем'єра телефільму «Загублена» (студія «Кіт-телефільм»)
- 17.30 Сонячне коло
- 18.00 На трієті сесії Вархолової Раді УРСР
- 19.00 Актуальна камера, «Вісник»
- 19.30 На трієті сесії Вархолової Раді УРСР

П'ЯТНИЦЯ

19 квітня

ПРОГРАМА УТ

- 7.30 Відеобонус «Ранкова мозаїка» (гімнастика, музика, поезія, «Твоє хоро», музика, цирк, погода).
- 9.00 Художній фільм, «Врастало»
- 10.10 Граб Державний оркестр симфонічного інструменту УРСР
- 10.35 Шпільний екран, 10 кл. Фізика, Електронічний сад, таємниці
- 11.05 Тема «Мелодії» ніслю номісара поліції»
- 11.40 Шпільний екран, 10 кл. Російська література, А. Чехов, «Відчужений сад»
- 12.10 Художній фільм із субтитрами «Презумпція невинності»
- 18.00 Новини
- 18.10 Для дітей, «Веселка»
- 18.35 Республіканська фізкультурно-спортивна школа. Боротьба, дзюдо, мотобокс та інші види спорту
- 17.05 Прем'єра телефільму «Загублена» (студія «Кіт-телефільм»)
- 17.30 Сонячне коло
- 18.00 На трієті сесії Вархолової Раді УРСР
- 19.00 Актуальна камера, «Вісник»
- 19.30 На трієті сесії Вархолової Раді УРСР

СУБОТА

20 квітня

ПРОГРАМА УТ

- 7.30 «На вилі друзі». Шеллер французької музики
- 8.35 Ритмічна гімнастика
- 8.55 Телефілім «Повітряні війська»
- 9.20 Новини
- 9.35 А. Насонов «Світловова»
- 10.35 Вистава Хмельницького музичного театру «Чорного ала»
- 11.40 «Дорого ала»
- 12.10 Телефілім «Вершина Віктор»
- 13.30 Новини
- 14.15 «Вісник»
- 14.30 Мистецтвий альманах
- 15.00 Виступи «задуманий»
- 15.15 «Вісник»
- 15.30 «Вісник»
- 15.45 «Вісник»
- 16.15 «Вісник»
- 16.30 «Вісник»
- 16.45 «Вісник»
- 17.15 Музичний фільм «Кіт і медик»
- 17.45 «Прано»
- 18.00 «Прано»
- 18.30 «Прано»
- 18.45 «Прано»
- 19.00 «Прано»
- 19.15 «Прано»
- 19.30 «Прано»
- 19.45 «Прано»
- 20.00 «Прано»
- 20.15 «Прано»
- 20.30 «Прано»
- 20.45 «Прано»
- 20.60 «Прано»
- 20.75 «Прано»
- 20.90 «Прано»
- 21.05 «Прано»
- 21.20 «Прано»
- 21.35 «Прано»
- 21.50 «Прано»
- 22.05 «Прано»
- 22.20 «Прано»
- 22.35 «Прано»
- 22.50 «Прано»
- 23.05 «Прано»
- 23.20 «Прано»
- 23.35 «Прано»
- 23.50 «Прано»
- 24.05 «Прано»
- 24.20 «Прано»
- 24.35 «Прано»
- 24.50 «Прано»
- 25.05 «Прано»
- 25.20 «Прано»
- 25.35 «Прано»
- 25.50 «Прано»
- 26.05 «Прано»
- 26.20 «Прано»
- 26.35 «Прано»
- 26.50 «Прано»
- 27.05 «Прано»
- 27.20 «Прано»
- 27.35 «Прано»
- 27.50 «Прано»
- 28.05 «Прано»
- 28.20 «Прано»
- 28.35 «Прано»
- 28.50 «Прано»
- 29.05 «Прано»
- 29.20 «Прано»
- 29.35 «Прано»
- 29.50 «Прано»
- 30.05 «Прано»
- 30.20 «Прано»
- 30.35 «Прано»
- 30.50 «Прано»
- 31.05 «Прано»
- 31.20 «Прано»
- 31.35 «Прано»
- 31.50 «Прано»
- 32.05 «Прано»
- 32.20 «Прано»
- 32.35 «Прано»
- 32.50 «Прано»
- 33.05 «Прано»
- 33.20 «Прано»
- 33.35 «Прано»
- 33.50 «Прано»
- 34.05 «Прано»
- 34.20 «Прано»
- 34.35 «Прано»
- 34.50 «Прано»
- 35.05 «Прано»
- 35.20 «Прано»
- 35.35 «Прано»
- 35.50 «Прано»
- 36.05 «Прано»
- 36.20 «Прано»
- 36.35 «Прано»
- 36.50 «Прано»
- 37.05 «Прано»
- 37.20 «Прано»
- 37.35 «Прано»
- 37.50 «Прано»
- 38.05 «Прано»
- 38.20 «Прано»
- 38.35 «Прано»
- 38.50 «Прано»
- 39.05 «Прано»
- 39.20 «Прано»
- 39.35 «Прано»
- 39.50 «Прано»
- 40.05 «Прано»
- 40.20 «Прано»
- 40.35 «Прано»
- 40.50 «Прано»
- 41.05 «Прано»
- 41.20 «Прано»
- 41.35 «Прано»
- 41.50 «Прано»
- 42.05 «Прано»
- 42.20 «Прано»
- 42.35 «Прано»
- 42.50 «Прано»
- 43.05 «Прано»
- 43.20 «Прано»
- 43.35 «Прано»
- 43.50 «Прано»
- 44.05 «Прано»
- 44.20 «Прано»
- 44.35 «Прано»
- 44.50 «Прано»
- 45.05 «Прано»
- 45.20 «Прано»
- 45.35 «Прано»
- 45.50 «Прано»
- 46.05 «Прано»
- 46.20 «Прано»
- 46.35 «Прано»
- 46.50 «Прано»
- 47.05 «Прано»
- 47.20 «Прано»
- 47.35 «Прано»
- 47.50 «Прано»
- 48.05 «Прано»
- 48.20 «Прано»
- 48.35 «Прано»
- 48.50 «Прано»
- 49.05 «Прано»
- 49.20 «Прано»
- 49.35 «Прано»
- 49.50 «Прано»
- 50.05 «Прано»
- 50.20 «Прано»
- 50.35 «Прано»
- 50.50 «Прано»
- 51.05 «Прано»
- 51.20 «Прано»
- 51.35 «Прано»
- 51.50 «Прано»
- 52.05 «Прано»
- 52.20 «Прано»
- 52.35 «Прано»
- 52.50 «Прано»
- 53.05 «Прано»
- 53.20 «Прано»
- 53.35 «Прано»
- 53.50 «Прано»
- 54.05 «Прано»
- 54.20 «Прано»
- 54.35 «Прано»
- 54.50 «Прано»
- 55.05 «Прано»
- 55.20 «Прано»
- 55.35 «Прано»
- 55.50 «Прано»
- 56.05 «Прано»
- 56.20 «Прано»
- 56.35 «Прано»
- 56.50 «Прано»
- 57.05 «Прано»
- 57.20 «Прано»
- 57.35 «Прано»
- 57.50 «Прано»
- 58.05 «Прано»
- 58.20 «Прано»
- 58.35 «Прано»
- 58.50 «Прано»
- 59.05 «Прано»
- 59.20 «Прано»
- 59.35 «Прано»
- 59.50 «Прано»
- 60.05 «Прано»
- 60.20 «Прано»
- 60.35 «Прано»
- 60.50 «Прано»
- 61.05 «Прано»
- 61.20 «Прано»
- 61.35 «Прано»
- 61.50 «Прано»
- 62.05 «Прано»
- 62.20 «Прано»
- 62.35 «Прано»
- 62.50 «Прано»
- 63.05 «Прано»
- 63.20 «Прано»
- 63.35 «Прано»
- 63.50 «Прано»
- 64.05 «Прано»
- 64.20 «Прано»
- 64.35 «Прано»
- 64.50 «Прано»
- 65.05 «Прано»
- 65.20 «Прано»
- 65.35 «Прано»
- 65.50 «Прано»
- 66.05 «Прано»
- 66.20 «Прано»
- 66.35 «Прано»
- 66.50 «Прано»
- 67.05 «Прано»
- 67.20 «Прано»
- 67.35 «Прано»
- 67.50 «Прано»
- 68.05 «Прано»
- 68.20 «Прано»
- 68.35 «Прано»
- 68.50 «Прано»
- 69.05 «Прано»
- 69.20 «Прано»
- 69.35 «Прано»
- 69.50 «Прано»
- 70.05 «Прано»
- 70.20 «Прано»
- 70.35 «Прано»
- 70.50 «Прано»
- 71.05 «Прано»
- 71.20 «Прано»
- 71.35 «Прано»
- 71.50 «Прано»
- 72.05 «Прано»
- 72.20 «Прано»
- 72.35 «Прано»
- 72.50 «Прано»
- 73.05 «Прано»
- 73.20 «Прано»
- 73.35 «Прано»
- 73.50 «Прано»
- 74.05 «Прано»
- 74.20 «Прано»
- 74.35 «Прано»
- 74.50 «Прано»
- 75.05 «Прано»
- 75.20 «Прано»
- 75.35 «Прано»
- 75.50 «Прано»
- 76.05 «Прано»
- 76.20 «Прано»
- 76.35 «Прано»
- 76.50 «Прано»
- 77.05 «Прано»
- 77.20 «Прано»
- 77.35 «Прано»
- 77.50 «Прано»
- 78.05 «Прано»
- 78.20 «Прано»
- 78.35 «Прано»
- 78.50 «Прано»
- 79.05 «Прано»
- 79.20 «Прано»
- 79.35 «Прано»
- 79.50 «Прано»
- 80.05 «Прано»
- 80.20 «Прано»
- 80.35 «Прано»
- 80.50 «Прано»
- 81.05 «Прано»
- 81.20 «Прано»
- 81.35 «Прано»
- 81.50 «Прано»
- 82.05 «Прано»
- 82.20 «Прано»
- 82.35 «Прано»
- 82.50 «Прано»
- 83.05 «Прано»
- 83.20 «Прано»
- 83.35 «Прано»
- 83.50 «Прано»
- 84.05 «Прано»
- 84.20 «Прано»
- 84.35 «Прано»
- 84.50 «Прано»
- 85.05 «Прано»
- 85.20 «Прано»
- 85.35 «Прано»
- 85.50 «Прано»
- 86.05 «Прано»
- 86.20 «Прано»
- 86.35 «Прано»
- 86.50 «Прано»
- 87.05 «Прано»
- 87.20 «Прано»
- 87.35 «Прано»
- 87.50 «Прано»
- 88.05 «Прано»
- 88.20 «Прано»
- 88.35 «Прано»
- 88.50 «Прано»
- 89.05 «Прано»
- 89.20 «Прано»
- 89.35 «Прано»
- 89.50 «Прано»
- 90.05 «Прано»
- 90.20 «Прано»
- 90.35 «Прано»
- 90.50 «Прано»
- 91.05 «Прано»
- 91.20 «Прано»
- 91.35 «Прано»
- 91.50 «Прано»
- 92.05 «Прано»
- 92.20 «Прано»
- 92.35 «Прано»
- 92.50 «Прано»
- 93.05 «Прано»
- 93.20 «Прано»
- 93.35 «Прано»
- 93.50 «Прано»
- 94.05 «Прано»
- 94.20 «Прано»
- 94.35 «Прано»
- 94.50 «Прано»
- 95.05 «Прано»
- 95.20 «Прано»
- 95.35 «Прано»
- 95.50 «Прано»
- 96.05 «Прано»
- 96.20 «Прано»
- 96.35 «Прано»
- 96.50 «Прано»
- 97.05 «Прано»
- 97.20 «Прано»
- 97.35 «Прано»
- 97.50 «Прано»
- 98.05 «Прано»
- 98.20 «Прано»
- 98.35 «Прано»
- 98.50 «Прано»
- 99.05 «Прано»
- 99.20 «Прано»
- 99.35 «Прано»
- 99.50 «Прано»
- 100.05 «Прано»
- 100.20 «Прано»
- 100.35 «Прано»
- 100.50 «Прано»

НЕДІЛЯ

21 квітня

ПРОГРАМА УТ

- 7.30 Ритмічна гімнастика
- 7.50 Музичний фільм «Поет, який і написав»
- 8.30 «Загублена» (студія «Кіт-телефільм»)
- 9.00 Новини
- 9.45 Прем'єра художнього фільму «Кіт-телефільм»
- 10.35 Шпільний екран, 10 кл. Російська література, А. Чехов, «Відчужений сад»
- 11.05 Українські мелодії
- 11.40 Шпільний екран, 10 кл. Російська література, А. Чехов, «Відчужений сад»
- 12.10 Художній фільм із субтитрами «Презумпція невинності»
- 18.00 Новини
- 18.10 Для дітей, «Веселка»
- 18.35 Республіканська фізкультурно-спортивна школа. Боротьба, дзюдо, мотобокс та інші види спорту
- 17.05 Прем'єра телефільму «Загублена» (студія «Кіт-телефільм»)
- 17.30 Сонячне коло
- 18.00 На трієті сесії Вархолової Раді УРСР
- 19.00 Актуальна камера, «Вісник»
- 19.30 На трієті сесії Вархолової Раді УРСР

ТЕЛЕФОННИ
РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ:

Головний редактор —

444-22-11

Заступник головного редактора —

444-70-42

444-91-16

444-91-37

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

444-91-20

І ПРОГРАМА ЦТ

- 6.30 «Ранок»
- 7.00 За записками МВС
- 9.15 Художній фільм «Шпільний екран»
- 11.00 Дитяча година (з урочин англіської мови)
- 12.00 ТСН
- 12.15 Футбол. Відбірковий матч «Чорноморський» проти «Зорини»
- 13.00 ТСН
- 13.15 «Шпільний екран»
- 13.30 Художній фільм «Шпільний екран»
- 13.45 «Шпільний екран»
- 14.00 «Шпільний екран»
- 14.15 «Шпільний екран»
- 14.30 «Шпільний екран»
- 14.45 «Шпільний екран»
- 14.60 «Шпільний екран»
- 14.75 «Шпільний екран»
- 14.90 «Шпільний екран»
- 15.05 «Шпільний екран»
- 15.20 «Шпільний екран»
- 15.35 «Шпільний екран»
- 15.50 «Шпільний екран»
- 16.05 «Шпільний екран»
- 16.20 «Шпільний екран»
- 16.35 «Шпільний екран»
- 16.50 «Шпільний екран»
- 17.05 «Шпільний екран»
- 17.20 «Шпільний екран»
- 17.35 «Шпільний екран»
- 17.50 «Шпільний екран»
- 18.05 «Шпільний екран»
- 18.20 «Шпільний екран»
- 18.35 «Шпільний екран»
- 18.50 «Шпільний екран»
- 19.05 «Шпільний екран»
- 19.20 «Шпільний екран»
- 19.35 «Шпільний екран»
- 19.50 «Шпільний екран»
- 20.05 «Шпільний екран»
- 20.20 «Шпільний екран»
- 20.35 «Шпільний екран»
- 20.50 «Шпільний екран»
- 21.05 «Шпільний екран»
- 21.20 «Шпільний екран»
- 21.35 «Шпільний екран»
- 21.50 «Шпільний екран»
- 22.05 «Шпільний екран»
- 22.20 «Шпільний екран»
- 22.35 «Шпільний екран»
- 22.50 «Шпільний екран»
- 23.05 «Шпільний екран»
- 23.20 «Шпільний екран»
- 23.35 «Шпільний екран»
- 23.50 «Шпільний екран»
- 24.05 «Шпільний екран»
- 24.20 «Шпільний екран»
- 24.35 «Шпільний екран»
- 24.50 «Шпільний екран»
- 25.05 «Шпільний екран»
- 25.20 «Шпільний екран»
- 25.35 «Шпільний екран»
- 25.50 «Шпільний екран»
- 26.05 «Шпільний екран»
- 26.20 «Шпільний екран»
- 26.35 «Шпільний екран»
- 26.50 «Шпільний екран»
- 27.05 «Шпільний екран»
- 27.20 «Шпільний екран»
- 27.35 «Шпільний екран»
- 27.50 «Шпільний екран»
- 28.05 «Шпільний екран»
- 28.20 «Шпільний екран»
- 28.35 «Шпільний екран»
- 28.50 «Шпільний екран»
- 29.05 «Шпільний екран»
- 29.20 «Шпільний екран»
- 29.35 «Шпільний екран»
- 29.50 «Шпільний екран»
- 30.05 «Шпільний екран»
- 30.20 «Шпільний екран»
- 30.35 «Шпільний екран»
- 30.50 «Шпільний екран»
- 31.05 «Шпільний екран»
- 31.20 «Шпільний екран»
-